

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

Kód oboru: 7502R023

Název bakalářské práce:

PACHATELÉ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI
OFFENDERS AGAINST PROPERTY

Autor:

David Havel
Jungmannova 540
513 01 Semily

Podpis autora:

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Sýkorová

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
68	1	7	15	35	3 + 1 CD

CD obsahuje celé znění bakalářské práce.

V Liberci dne:30.4.2007

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

David Havel

Adresa:

Jungmannova 540, 513 01 Semily

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Penitenciární péče

Kód oboru:

7502R023

Název práce:

PACHATELÉ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

Název práce v angličtině:

OFFENDERS AGAINST PROPERTY

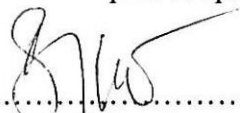
Vedoucí práce:

Mgr. Kateřina Sýkorová

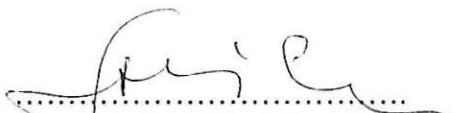
Termín odevzdání práce:

30. 04. 2008

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

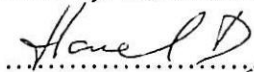

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): David Havel

Datum: 16.02. 2007

Podpis studenta:

Cíl práce:

Zjistit a charakterizovat příčiny páchání majetkové trestné činnosti na okrese Semily v období od roku 1996 do roku 2006. Charakterizovat vývoj, způsoby a pachatele této trestné činnosti v uvedeném období.

Základní literatura:

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-73-3.

NAVRÁTIL, Pavel. *Romové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.

SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-846-5.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 30.4.2008

Podpis:

Poděkování:

Děkuji vedoucí práce paní Mgr. Kateřině Sýkorové za poskytnuté konzultace, množství odborných informací, odborné vedení a nadstandardní přístup v průběhu tvorby bakalářské práce.

Poděkování patří i mé manželce za pomoc při překladu textu do anglického jazyka a především za čas, který jsem bakalářské práci mohl věnovat.

Název bakalářské práce: Pachatelé majetkové trestné činnosti

Název bakalářské práce: Offenders against Property

Jméno a příjmení autora: David Havel

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2007/2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Kateřina Sýkorová

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala problematikou majetkové trestné činnosti na okrese Semily v období od roku 1996 do roku 2006. Vycházela ze zjištěných trestných činů a pachatelů v rámci Okresního ředitelství Policie České republiky v Semilech ve sledovaném období. Cílem bakalářské práce bylo zjistit a charakterizovat příčiny páchaní majetkové trestné činnosti, zachytit vývoj tohoto protispolečenského jednání a osobu samotného pachatele. Práci tvořily dvě stěžejní oblasti. Jednalo se o část teoretickou, která pomocí zpracování a prezentace odborných zdrojů popisovala majetkovou trestnou činnost, trestný čin krádeže dle § 247 trestního zákona a některé úkony prováděné Policií České republiky při trestním řízení. Praktická část zjišťovala pomocí analýzy spisové dokumentace a analýzy sekundárních zdrojů charakteristiku 122 pachatelů trestného činu krádeže dle § 247 trestního zákona. Dále zjišťovala data o 550 případech krádeže, které byly provedeny vloupáním. Výsledky směřovaly v konkrétní navrhovaná opatření v oblasti prevence. Za nejvíce přínosné vzhledem k výše uvedené problematice považují poznatky o konkrétních rizikových faktorech, které se vyskytují u pachatelů majetkové trestné činnosti a poznatky o trestných činech, které byly charakteristické pro okres Semily.

Klíčová slova: cíl práce, trestná činnost, majetková trestná činnost, krádež, pachatel krádeže, právní normy, podmínky kriminality, příčiny kriminality, kriminogenní faktory, rizikové faktory, okres Semily.

Summary:

Bachelor dissertation has been related to the questions of the offence against property on Semily district in the period from the year 1996 up to the year 2006. It has been proceeded from the crimes and the criminals within the control of Head District of the Police of the Czech Republic in Semily that had been detected in the period in view. The main intent of my bachelor dissertation was to detect and to define reasons for commission of criminal activity against property, to record the development of this antisocial behaviour and the perpetrator for criminal act himself. My work was constituted by two main topics. The first one was the theoretical part which had been describing the offence against property, the felony theft as per § 247 of the penal code and some acts done by Police of the Czech Republic during criminal proceedings by the way of the processing and presentation of the expert sources. The practical part had detected characteristics of 122 perpetrators for felony theft as per § 247 of the penal code by means of analysis of the criminal records and analysis of the secondary sources. Next, it had detected the data about the 550 theft cases that had been realized by burglary. The results indicated to of the concretely suggested precautions. As the mostly contributive in view of the above problems I consider the knowledge about the concrete hazard factors that occur with the offenders against property and informations about the crimes that has been typical of Semily district.

Keywords: objective of the dissertation, criminal activity, offence against property, theft, perpetrator of the theft, legal rules, crime conditions, causes of criminality, criminology factors, risk factors, Semily district.

OBSAH

<u>1 Úvod</u>	6
<u>2 Teoretická východiska</u>	9
<u>2.1 Vymezení základních pojmů</u>	10
<u>2.1.1 Trestný čin</u>	10
<u>2.1.2 Pachatel trestného činu</u>	12
<u>2.1.3 Objekt trestného činu</u>	15
<u>2.2 Majetková trestná činnost</u>	16
<u>2.2.1 Dělení majetkové trestné činnosti</u>	17
<u>2.3 Krádež</u>	18
<u>2.3.1 Krádež vloupáním</u>	21
<u>2.4 Přípravné trestní řízení</u>	23
<u>2.5 Výslech</u>	26
<u>2.5.1 Výslech obviněného</u>	28
<u>3 Praktická část</u>	31
<u>4 Popis průzkumného prostředí</u>	31
<u>4.1 Okres Semily</u>	31
<u>4.2 Okresní ředitelství PČR Semily</u>	34
<u>4.2.1 Trestná činnost na okrese Semily</u>	34
<u>4.2.2 Realizace případů trestné činnosti</u>	37
<u>5 Cíle průzkumu</u>	41
<u>6 Stanovení předpokladů</u>	42
<u>7 Použité metody a techniky</u>	44
<u>8 Popis zkoumaného vzorku</u>	46
<u>9 Prezentace a interpretace dat</u>	49
<u>10 Formulace závěrů</u>	56
<u>10.1 Shrnutí výsledků průzkumu</u>	61
<u>11 Závěr</u>	62
<u>12 Seznam použité literatury a zdrojů</u>	65
<u>13 Seznam příloh</u>	68

1 Úvod

Majetková trestná činnost je celospolečenský problém dotýkající se ve svých důsledcích široké veřejnosti. V mnoha případech má i značné sociální dopady na občany, ale také na podnikatelské subjekty, které se v mnoha případech dostávají v důsledku kriminálního majetkového útoku do finančních potíží.

Pracuji jako komisař na Policii České republiky na Okresním ředitelství. Jsem zařazený na Službě kriminální policie a vyšetřování. U Policie České republiky jsem od roku 1992 a za tuto dobu jsem poznal široký okruh pachatelů trestné činnosti. Nyní dvanáct let pracuji jako kriminalista, který se zabývá operativní činností se zaměřením na odhalování obecné kriminality. Za tuto dobu jsem se setkal s veškerou trestnou činností, která souvisí s obecnou kriminalitou. Nejčastěji se zaměřuji na případy, které se týkají majetkové trestné činnosti.

Tématem bakalářské práce jsou „pachatelé majetkové trestné činnosti“. Majetková trestná činnost je široký pojem, který může zahrnovat od pachatele, který se vloupal do bytu až po konkursního věřitele, který se dopustí pletichy při konkursním řízení. Z tohoto důvodu se zaměřím pouze na pachatele trestného činu krádeže a trestných činů, které s tímto úzce souvisí. Důvodem volby tohoto tématu je má dlouholetá zkušenost s osobami, které se dopouštějí trestné činnosti proti majetku a znalost prostředí, v kterém se tyto pohybují.

Trestná činnost je sociálně-patologický jev, který doprovází lidskou společnost a spolu s jejím vývojem se mění i její jevové formy. Objasňování podstaty kriminality jako sociálního jevu souvisí s otázkou správného chápání pojmu příčina kriminality. V oblasti sociálních jevů platí odlišné a komplikovanější pojetí příčin nežli je tomu např. v oblasti přírodních věd. Zde při zachování konstantních podmínek a okolností dojde při určité akci ke stejné reakci. V oblasti kriminality příčiny nefungují automaticky a jsou značně komplikované vzhledem k neustálému působení různých činitelů spjatých s lidskou aktivitou. Za příčiny kriminálních jevů označujeme takové okolnosti, které s určitou pravděpodobností (nikoliv automaticky vždy a všude) vyvolávají jevy a procesy jako následek svého působení.

Cílem bakalářské práce je zjistit a charakterizovat příčiny páčání majetkové trestné činnosti v období od roku 1996 do roku 2006. Dále zachytit vývoj tohoto protispolečenského jednání, způsoby a osobu samotného pachatele. Tato práce se bude zabývat výše uvedeným obdobím v rámci okresu Semily. Základní metodou a

technikou práce bude analýza spisové dokumentace, která byla vedena v rámci trestního řízení proti pachatelům majetkové trestné činnosti na Službě kriminální policie a vyšetřování v Semilech v daném období. Dále to bude analýza sekundárních zdrojů se zaměřením na literaturu týkající se kriminálního chování.

Průzkum bude proveden u 122 pachatelů, kteří se dopustili výše zmiňované trestné činnosti. Vzhledem k tomu, že mnoho stejných pachatelů spáchá více majetkových trestných činů, je velikost vzorku odpovídající. Stejní pachatelé se také často opakují v následujících letech. V naprosté většině jsou pachateli muži, a proto do výzkumného vzorku budou zahrnuty pouze osoby mužského pohlaví.

Bakalářská práce bude využita pro potřeby Policie České republiky, kdy tuto bude možno využít ke zjišťování pachatelů v souvislosti s jejich motivací k trestné činnosti a způsobem provedení. Především však bude využita při možných preventivních opatřeních, v rámci komunikace a pomoci poškozeným, v rámci ochrany objektů, kde lze předpokládat, že by mohly být napadeny protiprávním jednáním. Bude možné bakalářskou práci využít při součinnosti s Probační a mediační službou České republiky, která usiluje o začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Závěry této práce by mohly napomoci ke vhodnému přístupu probačního úředníka ke svému klientovi.

Bakalářská práce je rozdělena do několika částí. V teoretické části jsou charakterizovány základní pojmy, které jsou součástí práce. Je zde třeba zdůraznit pojem trestného činu, kdo je objektem a kdo subjektem z pohledu trestního řádu a popsat průběh samotného trestního řízení. Práce je zaměřena na okres Semily a z tohoto důvodu je zde uvedena charakteristika regionu s jeho specifiky a hlavními problémy, které se týkají trestné činnosti. Poslední část, která úzce souvisí s provedeným průzkumem, je směřována k samotným pachatelům majetkových deliktů, na jejich anamnézu, věk, předmět jejich zájmu, možnou závislost na drogách, alkoholu, výherních automatech a jejich chování při trestním řízení. Především uživatelé psychoaktivních látek jsou stále častějšími klienty Policie České republiky.

Při získávání dat pro bakalářskou práci bude využita odborná literatura a elektronické zdroje. V rámci elektronických zdrojů to bude vedle sítě Internet

především datová síť Intranet Ministerstva vnitra „Hermes“.¹ Hermes (dále jen Intranet) je jednou z datových sítí zřízených a provozovaných v působnosti Ministerstva vnitra. Tato je zřízena pro plnění úkolů Policie České republiky. Slouží policii k zajištění vnitroresortní komunikace a sdílení technických prostředků a dat. Statistické výstupy zpracované v rámci Policie České republiky a uvedené v síti Intranet budou využity v teoretické i praktické části bakalářské práce.

¹ srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2005 ze dne 9. srpna 2005, kterým se upravuje využívání datové sítě Intranet Ministerstva vnitra „Hermes“.

2 Teoretická východiska

Bakalářská práce bude vycházet z platných právních norem a zejména z trestního práva České republiky. Trestní právo je odvětví veřejného práva, které určuje, jaká společensky škodlivá jednání jsou trestnými činy, jaké jsou sankce za jejich spáchání a jakým způsobem stát prostřednictvím svých příslušných orgánů spáchání trestných činů a jejich pachatele zjišťuje a trestá. Trestní právo je součástí právního řádu příslušného státu. Rozdělujeme ho na hmotné a procesní. Trestní právo procesní se zabývá především postupem orgánů činných v trestním řízení při odhalování, stíhání a trestání trestných činů. Trestní právo hmotné stanoví, co je trestný čin, jaké jsou jeho zákonné náležitosti, a vymezuje škálu trestů, respektive ochranných opatření, které mohou být pachateli trestného činu uloženy.²

České trestní právo je v současné době upraveno zejména v trestním zákoně, který lze považovat za pramen trestního práva hmotného, a v trestním řádu, který je obdobnou ucelenou úpravou trestního práva procesního. Tyto dva kodexy doplňuje zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), který obsahuje normy hmotně-právního i procesně-právního charakteru týkající se trestní odpovědnosti mladistvých a trestního řízení vedeného proti nim.

Policie České republiky se při výkonu svých pravomocí opírá především o trestní řád a o trestní zákon. Nelze však zapomenout na zákon, který se přímo nezaměřuje na orgány činné v trestním řízení, ale týká se především příslušníků Policie České republiky. Jedná se o zákon č. 283/1997 Sb. o Policii České republiky. Zahrnuje základní ustanovení, které upravují např. úkoly policie, povinnosti policisty, oprávnění požadovat vysvětlení, oprávnění požadovat prokázání totožnosti, zajištění, oprávnění k používání podpůrných operativně pátracích prostředků nebo také oprávnění použít zbraň. Většina ustanovení má svůj základ v trestním řádu nebo trestním zákoně, pouze je přizpůsobena a upravena pro účelné využití v rámci Policie České republiky.³

Praktická část bakalářské práce se bude opírat především o postupy a poznatky,

² srov. ŠÍMA, A., SUK, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. 7. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006. s. 293.

³ srov. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

které byly získány v kriminologii.⁴ Kriminologie k tomu, aby mohla odpovědět na otázku: Proč dochází k páchání trestné činnosti a jak ji předcházet, získává poznatky o jevové podobě kriminality, pachateli, oběti popř. o výkonu trestu a jeho účincích. Jako aplikovaná věda kriminologie konkrétní poznatky o kriminálních činech i jejich pachatelích dává do širších sociálních i společenských souvislostí. Díky těmto souvislostem poté vytváří vlastní koncepcí osobnosti pachatelů a typologie pachatelů, zkoumá příčiny kriminality a navrhuje opatření k jejímu snížení včetně preventivních opatření. Od doby počátků utváření obecných poznatků o zločinu jako druhu protispoločenského jednání s charakteristickými znaky vymezenými trestním právem, podle kterých je následně ukládán určitý druh trestu jeho pachateli, se souběžně setkáváme se snahou popsat osobu pachatele nejen jako konkrétní osobu, ale i jako osobu, jejíž osobnost v mnoha charakteristikách shodná a v mnoha odlišná od ostatních jedinců případně skupin lidí.

2.1 Vymezení základních pojmů

2.1.1 Trestný čin

Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně.⁵

Spáchání trestného činu je základem trestní odpovědnosti v českém trestním právu, jelikož pouze za něj může být osoba pohnána před soud k trestní odpovědnosti. Co se týká znaků trestného činu jde o formální znaky a materiální znaky, jejichž charakteristika je uvedena níže.

Znaky trestného činu tedy jsou:⁶

- a) Znaky uvedené v trestním zákoně, popř. v jiném zákoně, který obsahuje skutkové podstaty trestných činů (tzv. formální znaky trestného činu), tj.
 - znaky skutkové podstaty trestného činu (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost),

⁴ Kriminologie je věda založená na zkušenosti (empirii) a specializuje se na příčiny kriminality (kriminální etiologii) a její kontrolu (represi a prevenci). srov. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2004. s. 12.

⁵ srov. § 3/1 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ srov. ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S. *Trestní zákon. Komentář. I. díl*. 6. dopl. A přeprac. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. s. 12.

- stanovený věk a přičetnost
- b) Nebezpečnost činu pro společnost (tzv. materiální znak trestného činu), která u dospělých pachatelů musí být vyšší než nepatrná a u mladistvých vyšší než malá.

V trestním zákoně jsou uvedena stadia trestného činu. Jedná se o přípravu, pokus a dokonalý trestný čin. Trestný čin je v naší společnosti mnohokrát používané sousloví a většina lidí si pod tímto souslovím představuje jenom vraždy, loupeže a znásilnění. Trestný čin znamená však také krádež, daňové úniky, vlastizradu, zabití zvířete a mnoho dalších skutkových podstat.

Trestný čin vzniká jako souhra tří faktorů:⁷

1. motivovaný pachatel,
2. vhodný objekt (dosažitelný, resp. slabý a bezbranný),
3. vhodné podmínky (kde nejsou lidé, kde je malá přehlednost a pro pachatele menší riziko).

Jmenované 3 faktory názorně ilustruje následující příklad.

Např. Dne 15.6.2005 bylo zahájeno komisařem Služby kriminální policie a vyšetřování trestní stíhání 25 letého J.P. pro trestný čin krádeže dle § 247 odst.1 písm. a), d) trestního zákona. Jmenovaný v ranních hodinách na autobusovém nádraží odcizil spícímu, opilému K.R. z náprsní kapsy mobilní telefon v hodnotě 2.000,- Kč a finanční hotovost ve výši 4.500,- Kč. Uvedený telefon prodal neznámé osobě za částku 400,- Kč. Tuto pak s odcizenou finanční hotovostí užil pro svoji potřebu, kdy za většinu takto získaných peněz zakoupil drogu Extáze, již je uživatelem.

Samotná kvalifikace spáchaného trestného činu se v tomto případě opírá o způsobenou škodu, která odpovídá škodě nikoliv nepatrné a dále o to, že pachatel odcizil poškozenému věc, kterou měl tento na sobě nebo při sobě. Je zde patrná přítomnost všech tří výše uvedených faktorů. Pachatel byl motivován potřebou získat finanční prostředky pro zakoupení drogy, kterou pravidelně užíval. Poškozený, který

⁷ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.přeprac. a rozšř. vyd. Praha: Portál, 2006. s. 808.

byl ve velké míře ovlivněn nadměrnou konzumací alkoholu, se jevil pro pachatele jako ideální oběť jeho protiprávního jednání. Místo odlehlého autobusového nádraží, kde byl vzhledem k času minimální pohyb možných svědků, vytvářelo vhodné podmínky pro spáchání trestného činu.

Z uvedených faktorů trestného činu se jeví jako nejdůležitější motiv pachatele. Motivem rozumíme pohnutku, příčinu činnosti, která se projevuje jednáním člověka (pachatele) se zaměřením na uspokojení určité potřeby.⁸ Tuto potřebu chce uspokojit prostřednictvím protiprávního jednání. V případě, že je tento motivován k protiprávnímu jednání, je otázkou času, kdy zvolí vhodný objekt, místo a způsob provedení trestného činu. Naopak oblíbené tvrzení, že příležitost dělá zloděje, nemůže platit v případě, že osoba není náležitě motivována pro nezákonné jednání. Potřeby pachatelů trestných činů se nemusejí významněji lišit od populačního průměru. Rozdíl je spíše ve způsobu, jakým je saturují. Je pro ně typická nezdrženlivost a důraz na neodkladné uspokojení aktuálně pociťované potřeby. Jsou motivováni svým cílem, kterého ovšem dosahují nepřijatelnými, kriminálními prostředky.⁹

2.1.2 Pachatel trestného činu

Každá společnost má pravidla, normy, kterými reguluje chování svých členů, aby jejich soužití odpovídalo představám většiny a samotná pravidla a normy sloužily jako základ pro správné fungování dané společnosti. Na úrovni celospolečenské jsou to především normy právní, jež jsou zakotveny v zákonech, vyhláškách a jiných právních předpisech. Jejich nedodržování je sankcionováno soudy, správními orgány apod. V každé společnosti jsou však lidé, kteří se odmítají řídit danými pravidly, kteří porušují právní normy a je zřejmé, že tito lidé se budou vyskytovat i v nejvyspělejší společnosti.

V České republice je za největší porušení norem považováno porušení právní normy, která je uvedena v trestním zákoně. Jedná se o případ, kdy se osoba dopustí trestného činu, který je uveden v trestním zákoně, a za který zákon stanoví trest. V trestním zákoně je uvedena celá řada trestných činů a každý z nich má jinou

⁸ srov. HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. s. 327.

⁹ srov. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.přeprac. a rozšíř. vyd. Praha: Portál, 2006. s. 812.

nebezpečnost pro společnost. Stejně tak i různí pachatelé jsou pro společnost více či méně nebezpeční. Nelze paušalizovat všechny pachatele trestné činnosti. Jinak bude pro společnost nebezpečný člověk, který se dopustil trestného činu ublížení na zdraví, ke kterému došlo při dopravní nehodě a jinak se musí nahlížet na recidivistu, který je odsouzen pro trestný čin loupeže, kterého se dopustil se zbraní, při přepadení bankovního ústavu.

Je také možné, že i přes prvotní indicie, že došlo k trestnému činu a je zde i pachatel toho skutku, se o protiprávní jednání nejedná. Osoba považovaná za člověka, který se dopustil trestného činu, může mít poté neprávem nálepku delikventa, kterou si v žádném případě nezaslouží. Pro trestný čin jsou v zákoně stanovena zcela jasná pravidla. Někdy tedy mylně hovoříme o trestném činu nebo jeho pachateli, ale skutek není trestným činem nebo osoba není pachatelem trestné činnosti.

V případě, že se jedná o trestný čin musí být naplněna skutková podstata trestného činu. Formální znaky skutkové podstaty trestného činu tvoří objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost.¹⁰

Pachatel trestného činu je zde označován jako subjekt a jedná se o povinný znak skutkové podstaty trestného činu. Pachatelem trestného činu je osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky. Jestliže ke spáchání trestného činu zákon vyžaduje nějakou speciální vlastnost, postavení nebo způsobilost pachatele, může být pachatelem pouze taková osoba, která má takovou vlastnost, postavení nebo způsobilost. Aby tedy mohl být pachatel trestně stíhán např. pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158 trestního zákona, musí mít pachatel postavení veřejného činitele.¹¹

Subjekt trestného činu (pachatel) je dle trestního zákona pouze fyzická osoba, která je v době spáchání trestného činu příčetná. „Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný“.¹²

Duševní porucha zde musí být v době spáchání činu (ať dlouhotrvající či přechodná). Může být důvodem nepřičetnosti jen tehdy, má-li za následek nedostatek

¹⁰ <http://www.kspsp.info/sylaby/05-06/pravo/trestny-cin.htm>. CIT. 2007-12-12.

¹¹ srov. § 158 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹² § 12 zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

schopnosti rozpoznávací nebo schopnosti určovací. Za rozpoznávací schopnosti jsou považovány schopnosti rozumové a za tzv. určovací jsou považovány schopnosti ovládací. Postačí, je-li pachatel zbaven jedné z těchto schopností. V rámci trestního řízení se přičetnost předpokládá a nepřičetnost se musí dokazovat.

Mezi duševní poruchy, které nejčastěji vedou k nepřičetnosti patří:¹³

- a) duševní choroby, tj. duševní poruchy delšího trvání,
- b) chorobné duševní stavy – např. slabomyslnost, psychopatie,
- c) krátkodobé duševní poruchy (patologický afekt).

Dále je nutné, aby fyzická osoba dovršila patnáctý rok svého věku. „Kdo v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný“.¹⁴ Trestní odpovědnost nastává dnem, který následuje po dni patnáctých narozenin.

Pachatel, činu uvedeného v trestním zákoně, který v době spáchání dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku je tímto zákonem nazýván jako mladistvý. Jedná se o pojem trestněprávní. Je s ním spojen počátek trestní odpovědnosti fyzické osoby za spáchaný čin a zvláštnosti trestní odpovědnosti a trestního řízení proti mladistvým. Podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoně, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže upravuje zákon č. 218/2003 Sb.¹⁵

Trestnou činnost lze chápat jako projev poruchy sociálně-adaptačních schopností a dovedností. Jde o poměrně jasně definovanou odchylku od společností stanovené sociální normy. Pachatelé trestných činů nejsou schopni nebo ochotni plnit základní požadavky a očekávání společnosti. Většině z nich chybí náhled na nevhodnost vlastního chování, a nemají potřebu usilovat o nápravu nebo hledat terapeutickou pomoc. Kriminální chování je v současné společnosti ze sociálně-adaptačního hlediska neúčinné, nevede k pozitivnímu efektu, leda snad krátkodobému, spíše se stává překážkou v dalším životním směřování.¹⁶

¹³ srov. NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. a kol. *Trestní kodexy*. 2. přeprac.vyd. Praha: EUROUNION, 2002. s. 41.

¹⁴ § 11 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ srov. Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.

¹⁶ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2006. s. 805.

Asociálně¹⁷ nebo antisociálně¹⁸ jednajících lidí, kteří dosáhli nějakého úspěchu, je mnohem méně než těch, kteří skončili jako recidivisté vyloučení ze společnosti, i když nelze říci, že vůbec neexistují.

Osobnost pachatele je např. v kriminologii nejčastěji chápána jako organický celek duševního života člověka zahrnující jak biologický základ jedince, tak i společenské podmínky jeho života včetně společenských vztahů. Je studována jako psychické specifikum konkrétního jedince a současně jsou studovány jeho odlišnosti i shoda s osobnostmi dalších jedinců a skupin jedinců. Obraz pachatele, především popis jeho osobnosti, je nezbytným zdrojem pro pochopení a vysvětlení jeho kriminálního chování i pro další zacházení s ním.¹⁹

Abychom osobu mohli označit za pachatele trestného činu je nutné, aby byla naplněna skutková podstata trestného činu. Pachatel musí svým jednáním zaútočit na objekt trestného činu.

2.1.3 Objekt trestného činu

Objekt trestného činu je obligatorním znakem každé zákonné skutkové podstaty trestného činu. Individuální objekt vyjadřuje, které zájmy či hodnoty jsou chráněny jednotlivými ustanoveními, které jsou uvedené ve zvláštní části trestního zákona.

Objektem trestného činu rozumíme zákonem chráněný zájem, který je činem dotčen. Například u trestného činu ublížení na zdraví je chráněným zájmem, tedy objektem trestného činu, lidské zdraví. Obecně platí, že každý trestný čin se dotýká nějaké hodnoty, chráněné trestním zákonem (někdy mluvíme o právním statku), přičemž někdy jsou takové chráněné zájmy neboli objekty dokonce dva (např. u trestného činu loupeže je objektem jednak osobní svoboda, jednak majetek).

Dojde-li k porušení objektu trestného činu, tedy k porušení chráněného zájmu, hovoříme o následku trestného činu. Následek trestného činu však musíme odlišovat od jeho účinku. Účinek trestného činu je totiž pojímán jako porušení předmětu

¹⁷ Asociální chování – se obecně považuje takové chování, které nemá sociální charakter a zpravidla nemusí být kriminální (hulvátské chování, život na okraji společnosti). srov. SOCHŮREK, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl. Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. s. 18.

¹⁸ Antisociální chování – je záměrně namířeno proti společnosti, proti normám a hodnotám. Jeho charakteristickým příkladem je kriminalita. srov. SOCHŮREK, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl. Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. s. 18.

¹⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 174.

trestného činu. Předmět je určitým hmotným vyjádřením chráněného zájmu.²⁰

V případě, že se pachatel dopustí trestného činu krádeže, tak objektem trestného činu je majetek a předmětem již konkrétní věc, peníze, šperky atd. U trestného činu porušování domovní svobody, který v mnoha případech s trestným činem krádeže souvisí, se jako předmět trestného činu jeví konkrétní byt, rodinný dům, rekreační chata nebo také hotelový pokoj. Předmět trestného činu je fakultativním (nepovinným) znakem skutkové podstaty, což znamená, že existují trestné činy bez konkrétního útoku. Těmito jsou např. neoznámení trestného činu nebo služba v cizím vojsku. Předmět útoku má význam i v trestním řízení a to zejména proto, aby mohl být trestný čin konkretizován a nemohl být zaměněn s jiným.

2.2 Majetková trestná činnost

Trestné činy proti majetku řadíme do hlavy deváté trestního zákona. Tyto jsou uvedeny pod §§ 247 až 258 trestního zákona. Jedná se o trestné činy, jako je krádež, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, neoprávněné držení platební karty, podvod, pojistný podvod, úvěrový podvod, provozování nepoctivých her a sázek, podílnictví, legalizace výnosů z trestné činnosti, lichva, zatajení věci, porušování povinnosti při správě cizího majetku, poškozování věřitele, zvýhodňování věřitele, předlužení, pletichy při řízení konkursním a vyrovnávacím, poškozování cizí věci, poškození a zneužití záznamu na nosiči informací a zneužívání vlastnictví.

Jedná se o majetkové trestné činy, ale většinu z nich řadíme do kriminality tzv. bílých límečků. *Pojem „kriminalita bílých límečků“ zavedl do kriminologie v roce 1941 E.H. Sutherland. Definoval ji jako trestnou činnost páchanou váženými osobami s vysokým sociálním statusem v oblasti jejich legitimního povolání.* Většinou z výše uvedených trestných činů se ve fázi vyšetřování zabývá oddělení hospodářské kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Nejčastějším trestným činem z těchto deliktů je z pohledu obecné kriminality jednoznačně trestný čin krádeže dle § 247 trestního zákona. Trestné činy, které jsou zařazeny do této hlavy zvláštní části trestního zákona, chrání majetkové

²⁰ srov. ŠÍMA, A., SUK, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. 7. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006. s. 295.

zájmy. Rozsah zájmů je v jednotlivých paragrafech různý.

Majetková trestná činnost svým cca 70 % podílem na celkovém nápadu trestné činnosti je dlouhodobě výrazným protispolečenským jevem.²¹ Útočí na vlastnické vztahy právnických nebo fyzických osob a i z historického pohledu patří bezesporu k nejstarším druhům kriminality. Objasněnost např. krádeží je dlouhodobě velmi nízká a pohybuje se mezi 20 – 30 %.²² Z nových forem páchání majetkové trestné činnosti lze uvést zejména krádeže luxusních motorových vozidel. Pachatelé jsou na vysokém stupni organizovanosti, krádeže jsou detailně připraveny, akční rádius jednotlivých skupin pachatelů zahrnuje území celé České republiky. Na úseku krádeží motorových vozidel lze hovořit o vysoce kvalifikované majetkové trestné činnosti.

Od roku 2000 je zřejmý trend, kdy se věková hranice pachatelů majetkových deliktů zvyšuje nad hranici 18 let. Vrchol Policií České republiky evidované kriminality mladistvých byl v roce 1996 a 1999. I přes určitý pokles pachatelů z věkové kategorie do 18 let, se nadále potvrzuje, že majetková kriminalita (konkrétně krádeže) je u nich trvale základní trestnou činností.²³

2.2.1 Dělení majetkové trestné činnosti²⁴

Z hlediska kriminalistické taktiky je majetková kriminalita dělena dle druhového hlediska na:

- kapesní krádeže
- krádeže vloupáním
- ostatní krádeže
- podvody
- zpronevěry a další

²¹ srov. MAREŠOVÁ, A., BALOUN, V., CEJP, M. *Kriminalita v roce 2004*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006. s. 14.

²² srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2007-12-11.

²³ srov. MAREŠOVÁ, A., BALOUN, V., CEJP, M. *Kriminalita v roce 2004*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006. s. 21- s. 22.

²⁴ není-li uvedeno jinak kap.2.2.1. srov. CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. s. 354.

Dle objektů napadení je dělena na jednání směřující proti:

- majetku občanů (byty, rodinné domy, chaty atd.)
- majetku právnických osob (provozovny, kanceláře, restaurace apod.)
- objektům ve vlastnictví státu (veřejně přístupné budovy, úřadovny, veřejně prospěšná zařízení apod.)

Dle předmětu zájmu je majetková trestná činnost dělena:

- na jednání zaměřená na protiprávní získání peněz, movitých věcí (elektrotechnika, automobily apod.), zlata a cenností, věcí listinné povahy např. platební dokumenty, platební karty, šeky a směnky
- na jednání zaměřená na protiprávní získání nemovitých věcí (např. úmyslný neoprávněný odběr elektrické energie).

Jako poslední kritérium pro dělení majetkové kriminality je používáno kriminalisticko právní hledisko, podle kterého lze tuto trestnou činnosti dělit na majetkovou **kriminalitu prostou** (vyjadřující menší míru odbornosti a náročnosti provedení) vyjádřenou zpravidla v základní skutkové podstatě daného trestného činu a **kriminalitu kvalifikovanou**, která je zpravidla definována v kvalifikovaných skutkových podstatách jednotlivých trestných činů dopadajících na spáchaný skutek.

Jak je výše uvedeno majetková kriminalita může mít mnoho podob a dělení. Za základní trestný čin, který se vztahuje k dané problematice lze uvést krádež.

2.3 Krádež

Bakalářská práce je zaměřena na osoby, které se dopouštějí trestného činu krádeže. Jedná se o trestný čin, který je jedním z nejzákladnějších a nejznámějších v trestním zákoně. Tento skutek v sobě skrývá mnoho projevů a nelze ho hodnotit pouze dle způsobené škody. Škoda v mnoha případech pouze vyplyne ze situace, jelikož pachatel většinou neví jak velké hodnoty se v tom daném objektu nachází. Skutek je umocněn přípravou, počtem spolupachatelů, organizovaností skupiny pachatelů a především způsobem provedení. Pachatelé musí při svém jednání překonávat překážky, které chrání předmět jejich zájmu. K překonání překážek musí

užít násilí a čin spáchají vloupáním. Počet spáchaných trestných činů krádeže také několikanásobně převyšuje jiné trestné činy. Trestný čin krádeže je v mnoha případech spáchán v souběhu s dalšími trestnými činy. Z majetkových deliktů s krádeží často souvisí neoprávněné držení platební karty, podílnictví nebo v případě vloupání do objektu, který slouží k bydlení se jedná o trestný čin porušování domovní svobody. Pachatelé tohoto jednání mají svá specifika a většina osob s kriminální minulostí se ve svém životě dopustila jednání, které naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu krádeže.

U trestného činu krádeže si pachatel přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní. Pachatel tak odnímá věc z dispozičního práva vlastníka věci s úmyslem si věc trvale přivlastnit. Krádež tedy patří do skupiny majetkových trestných činů, pro které je charakteristický společný znak přisvojení si, zmocnění se cizí věci a nakládání s ní jako s vlastní. Jako cizí věc jsou definovány jakékoliv cizí věci, které nejsou ve vlastnictví pachatele, který není ani oprávněn tyto věci užívat nebo s nimi na základě dispozice mu udělené vlastníkem věci nakládat. Dalším typickým znakem krádeží je, že pachatel se cizí věci zmocňuje aktivním jednáním, tj. sám nebo s pomocí jiné osoby vytváří předpoklady pro kriminální jednání a sám nebo za účasti jiné osoby také jedná.

Krádeže podle současných způsobů páčání, pro které je typické narůstající kvalifikované jednání pachatelů, je na místě dělit na dvě základní formy:²⁵

1. kriminalita prostá, které jsou charakterizované svou jednoduchostí a primitivností provedení, příležitostmi ke spáchání, spontánností provedení, nepřipraveností pachatelů na spáchání. Můžeme sem zařadit např.:

- klasické kapesní krádeže,
- krádeže v obchodech a dopravních prostředcích,
- krádeže vloupáním destruktivním způsobem.

2. kriminalita kvalifikovaná, charakteristické vysokou mírou připravenosti na spáchání, organizovaností, vysokou latentností páčání, překonávání překážek zajišťující objekt inteligentním způsobem. Jde např. o:

- krádeže vloupáním, při kterých je překážka překonávána nedestrukčním

²⁵ srov. CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. s. 355.

způsobem (pachatel si předem připraví shodné klíče, vyřadí zabezpečovací systém z provozu, odláká ostrahu objektu apod.),

- krádeže motorových vozidel, věcí z motorových vozidel, uměleckých předmětů apod., při kterých je předem připraven způsob provedení včetně zajištění odbytu odcizeného zboží, krycích dokladů, pozměnění identifikačních čísel, a další,
- organizované páčání majetkové trestné činnosti s vysokým stupněm provázanosti mezi jednotlivými články skupiny od přípravy činu, přes provedení až k zajištění odbytu odcizených věcí,
- krádeže spáchané s využitím vysoké odbornosti, zručnosti a podílu techniky, a další.

V trestním zákoně je § 247 Krádež definován následovně:²⁶

- 1) Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a
 - a) způsobí tak škodu nikoli nepatrnou,
 - b) čin spáchá vloupáním,
 - c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí,
 - d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
 - e) byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,
 bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu nikoli malou.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
 - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

Např. Dne 25.6.2007 se v Turnově neznámý pachatel po rozlomení vložky zámku u vchodových dveří vloupal do bytu na sídlišti J. Patočky. Celý byt prohledal a

²⁶ § 247 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

odcizil zde zlato, peníze a elektroniku. Svým jednáním způsobil poškozenému majiteli bytu škodu v celkové výši 95.000,- Kč.

V daném případě pachatel naplnil skutkovou podstatu trestného činu krádeže. Jeho jednání je kvalifikováno dle § 247 odst. 1 písm.b) odst. 2 trestního zákona. Právní kvalifikace je odvozena od skutečnosti, že pachatel si присvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil a čin spáchal vloupáním (rozlomení vložky u vchodových dveří) a dále od způsobené škody, kdy částka 95.000,- Kč odpovídá škodě, která je v trestním zákoně uvedena jako nikoliv malá. O trestný čin krádeže se jedná v případě, kdy pachatel způsobil odcizením věcí škodu vyšší než 5.000,-Kč. Tato je označována v trestním zákoně jako škoda nikoli nepatrná. Způsobená škoda není rozhodující pouze v případech, kdy pachatel byl v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán za trestný čin krádeže, nebo čin spáchal na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě (např. kapesní krádeže), nebo čin spáchal vloupáním. Ve výše uvedeném případě, i kdyby pachatel odcizil pouze krajíc chleba, pro právní kvalifikaci je rozhodující, že čin spáchal vloupáním a tedy se dopustil trestného činu.²⁷

2.3.1 Krádež vloupáním

Vloupáním se rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly.²⁸

Základní podmínkou je vniknutí do uzavřeného prostoru. Za uzavřený prostor lze považovat dům, byt, chalupu, sklad, ale také zahradu s dostatečným oplocením, uzamčenou skříňku ve volně přístupné šatně, příruční pokladnu nebo zavazadlový prostor vozidla. Za vniknutí do takového prostoru je považován nejen vstup do prostoru, ale i jeho otevření, narušení a sáhnutí do něj. Za vniknutí do objektu lstí je považováno také to, když se pachatel nechá uzamknout po zavírací hodině v např. v restauraci, následně zde odcizí věci a bez jakéhokoliv poškození zařízení z objektu odejde.

Z pohledu operativní práce v rámci vyšetřování trestných činů jsou pachatelé,

²⁷ srov. § 89/11 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ § 89/14 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

kterí skutek provedou vloupáním, typickým vzorkem osob, kteří svoji protiprávní činnost zaměřují proti majetku. Nejedná se o pachatele, kteří jednají zkratovitě, v afektu nebo pouze využijí příležitost. Většinou jednají cíleně, svůj čin si promyslí, opatří si nástroje pro vloupání, překonávají překážky a ve své činnosti pokračují po určité období.

Velkou část krádeží vloupáním páchají věkově mladší pachatelé, kteří snáze překonávají překážky a mají potřebnou odvahu. Charakteristickým rysem těchto pachatelů je zpravidla nedokonalý způsob provedení, ve většině případů ukazující na hrubou sílu. Naproti tomu menší, o to však nebezpečnější část pachatelů má značné zločinecké zkušenosti, které se projevují v celém průběhu spáchaného činu. Je to zejména promyšlenost při výběru napadeného objektu, vnikání do objektu za využití předem připraveného speciálního nářadí (planžety, rozlamováky na zámkové vložky, pilky na železo apod.). Tito pachatelé se již v průběhu spáchání krádeže snaží o co nejmenší riziko dopadení. Připravují si únikové cesty, zajišťují se na místě činu, odstraňují a zahlazují stopy, odcizují takové věci, dle kterých je pachatele těžké usvědčit.²⁹

Policista při šetření majetkových trestných činů musí vyvíjet velkou aktivitu, kreativitu a dovednost, aby zjistil informace, zajistil stopy a zvolil vhodný postup, který by vedl ke zjištění pachatele. Toto platí dvojnásob v případě krádeže vloupáním, kdy i jediná stopa nebo informace má zásadní význam. Každý případ má svá specifika a jiný způsob řešení. Nikdy však nelze trestný čin řešit jinak než v mezích platných právních předpisů. Jiný postup je nesprávný, neúčinný a v krajním případě protizákonný.

Např. V roce 1999 byl Krajským soudem v Hradci Králové pravomocně odsouzen O.P. nar. 1948. Odsouzený spáchal trestné činy Porušování domovní svobody dle § 238 odst. 1,2 trestního zákona a Krádež dle § 247 odst.1 b), 4 trestního zákona. O.P. se v letech 1996 až 1998 vloupal celkem do padesáti rekreačních chalup na okrese Semily. Cílem jeho jednání byly především krádeže starožitného nábytku. Odsouzený své činy prováděl tak, že půjčeným dodávkovým vozidlem přijel do horské části okresu Semily. Vozidla si půjčoval z různých auto-půjčoven a tyto stále střídal. Zaparkoval na vhodné opuštěné ploše a pěšky se vydal i několik kilometrů

²⁹ srov. kap. 8 Formulace závěrů.

k rekreačním chalupám. Po vypáčení vchodových dveří vnikl do chalup a zde šel na několik hodin spát. Poté vstal a ke svému vozidlu začal odnášet (v zimě nábytek odvázel po sněhu na dece) odcizený nábytek a další věci. V chalupách pachatel spal, jelikož se obával, že chalupa je elektronicky zabezpečená a na místo přijede policie. Pokud by ho policie dopadla spícího v chalupě, tak by se hájil, že zde pouze přebývá a nechce nic odcizit. Jeho činnost na místě byla časově náročná a v případě, že by objekt byl napojen na pult Policie ČR, pravděpodobně byl při zcizování věci dopaden. Dle jeho jednání na místě činu by však mohl být odsouzen pouze za z jeho pohledu banální trestný čin „Porušování domovní svobody“ dle § 238 odst. 1,2 trestního zákona. Odcizený nábytek poté prodával několika starožitníkům po celé České republice, kteří tento legálně vyváželi do zahraničí. V mnoha případech byl nábytek z důvodu identifikace znehodnocen, když louhem byla odstraněna malba. Z horských chalup tak nenávratně zmizely stovky předmětů, které připomínaly život horách v minulých staletích. Za využití operativně-pátracích prostředků byl však O.P. dopaden a usvědčen ze spáchání výše uvedených skutků.

Z dosud řečeného je patrné, že pachatelé páchají svoji protiprávní činnost stále promyšlenějšími způsoby. Každá maličkost má v průběhu šetření trestní věci svůj význam. K tomu, aby byly využity všechny možnosti k usvědčení pachatele slouží přípravné trestní řízení. Dokumentace zjištěných skutečností musí korespondovat se zákonem, jelikož váha každého důkazu je posuzována dle jeho využití při soudním řízení.

2.4 Přípravné trestní řízení

Policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a směřující ke zjištění jeho pachatele. Je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti.³⁰

Jak je uvedeno v § 158/3 trestního řádu³¹ opatřuje policejní orgán k objasnění a

³⁰ § 158/1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ srov. § 158/3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu. V rámci tohoto je oprávněn zejména:

- a) vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů,
- b) vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky,
- c) obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály,
- d) provádět ohledání věci a místa činu,
- e) vyžadovat za podmínek uvedených v § 114 trestního řádu provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu,
- f) pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek stanovených v § 114 trestního řádu snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu,
- g) za podmínek stanovených v § 76 trestního řádu zadržet podezřelou osobu,
- h) za podmínek stanovených v §§ 78 až 81 trestního řádu činit rozhodnutí a opatření v těchto ustanoveních naznačená,
- i) způsobem uvedeným v hlavě čtvrté provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony, pokud podle tohoto zákona jejich provedení nepatří do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.

Přípravné řízení je vedle předběžného projednání obžaloby, hlavního líčení, odvolacího řízení a řízení vykonávacího, součástí trestního řízení. Zákonem předepsanou formou přípravného řízení je vyšetřování. Hlavní roli v tomto procesu má služba kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, která pod dozorem státního zástupce provádí vyšetřování. Hlavním úkolem v této fázi je shromáždit veškeré důkazy za účelem zjištění, zda je podezření ze spáchání trestného činu ohledně určité osoby odůvodněno natolik, aby byla podána obžaloba. Musí být zajištěny všechny dostupné důkazy bez ohledu na to, zda mají usvědčující či vyvíňující charakter. Vyšetřování a trestní stíhání začíná usnesením o zahájení trestního stíhání konkrétní osoby jako obviněného. Teprve po provedení tohoto úkonu může policejní orgán provádět důkazy, které mají takový právní charakter, že

se o ně může soud opřít při rozhodování o vině a trestu.

Výjimkou jsou neodkladné nebo neopakovatelné úkony. Za neodkladným úkon je považován takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. Neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést. V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.³²

Např. Dne 28.10.2006 v době od 01.00 h do 06.00 h došlo v obci Libštát k vloupání do kostela. Po příjezdu Policie ČR na místo činu bylo dle § 113 trestního řádu provedeno ohledání místa činu (neodkladný úkon). Tímto se zadokumentovala situace na místě činu. Bylo zjištěno, že pachatel po vypáčení dveří vedoucích do zakrstitie, vnikl do kostela a zde odcizil 4 kusy dřevěných barokních soch a malované desky kazatelny. Ohledáním místa činu byly zajištěny daktyloskopické stopy. Dalším šetřením se podařilo zjistit, že v Liberci ve starožitnictví jsou v prodeji malované desky pocházející z uvedeného kostela. Majitel starožitnictví uvedl, že tyto zakoupil od J.M. z Jablonce nad Nisou. Věci pocházející z trestné činnosti dle § 78 trestního řádu dobrovolně vydal jako předmět důležitý pro trestní řízení. Vyhodnocení zajištěných daktyloskopických stop bylo zjištěno, že tyto se také shodují s osobou J.M. z Jablonce nad Nisou. Jelikož prověřováním byly zjištěny skutečnosti, že byl spáchán trestný čin, a že tento spáchala určitá osoba, zahájil policejní orgán trestní stíhání J.M. dle § 160/1 trestního řádu pro trestný čin krádeže dle § 247/1b),3 trestního zákona.

Nedokladnými či neopakovatelnými úkony, kterými byly v daném případě vydání věci a ohledání místa činu, jsou dále akceptovány v celém trestním řízení. Mají povahu důkazu, který může být klíčový i pro řízení před soudem i přesto, že důkazy byly opatřeny ještě před zahájením trestního stíhání.

Řečené neplatí například u výslechu, kdy policejní orgán vyslýchá osobu a sepisuje s ní úřední záznam o podaném vysvětlení dle § 158/5 trestního řádu. Zde se může osoba přiznat k jakékoliv trestné činnosti. Pokud však nejsou proti

³² srov. § 158/3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

podezřelému další důkazy a tento se po zahájení trestního stíhání znovu nedozná do protokolu o výsledku obviněného, tak prvotní výslech nemá žádnou důkazní hodnotu a trestní stíhání musí být zastaveno. Zřejmě není úplně v pořádku, že policejní orgán najde podezřelého, který se po náležitém poučení k celé věci dozná, ale protokol (jediný možný) je pro soud nepoužitelný. Dle platné právní úpravy se nejedná o neodkladný či neopakovatelný úkon. Ve většině případů naštěstí funguje, že pokud se podezřelý k věci jednou doznal, tak v tomto „trendu“ pokračuje i v průběhu celého trestního řízení.

Neodkladnými nebo neopakovatelnými úkony mohou být za splnění podmínek uvedených v zákoně např. následující úkony:³³

- zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu
- vydání a odnětí věci
- zajištění peněžních prostředků na účtu u banky
- domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků
- osobní prohlídka
- odposlech a záznam telekomunikačního provozu
- rekognice
- ohledání místa činu
- sledování osob a věcí
- přibrání znalce, zejména k prohlídce a pitvě mrtvoly a její exhumaci atd.

Specifickým úkonem v přípravném řízení je výslech. Jedná se o specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti, kterou se získávají a dokumentují informace o událostech trestných činů, o jejich pachatelích či jiných kriminalisticky důležitých skutečnostech, které jsou zafixované ve vědomí člověka.

2.5 Výslech

Zásadním zdrojem dat pro tuto bakalářskou práci jsou provedené výslechy pachatele, které byly provedeny při trestním řízení. Výslechy prováděné

³³ NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. *Trestní kodexy*. 2. přeprac. vyd. Praha: EUROUNION, 2002. s. 943.

v přípravném řízení napoví o osobě pachatele mnohem více, než v dalších stádiích trestního řízení. Při soudním projednávání má pachatel čas se na výslech připravit a vzhledem k jeho motivaci o co nejmírnější trest, lze předpokládat, že jeho výpověď bude tímto ovlivněna. Výslech pachatele před zahájením trestního stíhání je často ovlivněn tzv. „momentem překvapení“, kdy pachatel uvede do výslechu data o své osobě, o svém jednání, o motivu svého jednání atd., které již v průběhu dalšího trestního řízení nevysloví. Výslech mezi kriminalistou a podezřelým před zahájením trestního stíhání je veden samozřejmě v zákonných normách, kdy jsou respektována práva podezřelého. Při tomto výslechu je však vysloveno mnoho neformálních dotazů, které mají za úkol navázat kontakt s vyslýchaným a zajistit, aby výslech byl co nejobjektivnější. V rámci rozhovoru „mimo protokol“ je možné zjistit velké množství informací, které vypovídají o osobnosti pachatele a jeho motivaci k protizákonnému jednání. Výslech obviněného, který je veden po zahájení trestního stíhání je ve své první části zaměřen především na osobu pachatel, jeho rodinnou, zdravotní a sociální anamnézu. Tato část výslechu se sice netýká přímo daného vyšetřovaného skutku, ale je nezbytnou součástí trestního řízení.

Hlavním úkolem trestního řízení je zjistit, zda se trestný čin stal a kdo je pachatelem. Je také třeba zjistit okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání. Vyšetřovatelé provádějí dokazování v rámci okolností důležitých pro trestní řízení. Při tomto dokazování se využívá různých procesních úkonů. Je jím např. ohledání místa činu, ale především výslech. Výslech obviněného, podezřelého, svědka nebo znalce má pro orgány činné v trestním řízení ve většině případů charakter nejdůležitějšího úkonu. Výslech v pojetí trestního práva je důkazním prostředkem k získávání výpovědi od vyslýchaného jako od nositele důkazu.³⁴

Výslech je v obecném povědomí chápán jako jedna z typických policejních činností. Ve skutečnosti jde o činnost, která tvoří hlavní náplň pouze některých policejních specializací. V tomto smyslu představuje psychologie výslechu relativně specializované téma, určené především vyšetřovatelům a kriminalistům.

Cílem výslechu je získání úplné věrohodné výpovědi v zájmu zjištění objektivní pravdy, za přísného dodržení požadavků zákonnosti a etiky bezpečnosti práce.

V nejobecnějším slova smyslu chápeme výslech jako právně regulovaný proces,

³⁴ srov. § 158/3,4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

kterým se získávají a dokumentují informace o skutku, který je předmětem vyšetřování. Vyslychající je však povinen získat a zadokumentovat informace také o osobě vyslychaného. V případě svědka např. o jeho věrohodnosti o kvalitě podané informace. U pachatele je nutné výsledkem zjistit jeho motiv, další záměry v oblasti protiprávního jednání, rodinné zázemí, zdravotní stav a další informace, které lze využít pro trestní řízení, další činnost orgánů činných v trestním řízení nebo pro prevenci dalšího protiprávního jednání.

Na výslech lze nahlížet jako na procesní úkon (z pohledu trestního práva), jako na kriminalistickou metodu (z hlediska kriminalistiky) nebo jako na specifickou formu sociálního styku (z pohledu forenzní psychologie). Základní zásady pro vedení výslechu jako procesního úkonu jsou dány trestním právem. Ustanovení trestního řádu jsou závazná a zajišťují základní náležitosti, které musí výslech jako vyšetřovací úkon splňovat. V pojetí trestního práva je vyslychaný nositelem práv a povinností vyplývajících z jeho procesního postavení.³⁵

2.5.1 Výslech obviněného

Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného.³⁶ Zahájení trestního stíhání je institutem, který odděluje stádium prověřování od stádia vyšetřování. Je výchozí podmínkou trestního stíhání a počátkem té části přípravného řízení, v němž je naprosto zřejmé, proti komu se vyšetřování vede a pro jaký trestný čin. K zahájení trestního stíhání se vyžaduje vyšší stupeň pravděpodobnosti ohledně závěru, že se určitá osoba dopustila trestného činu, oproti podmínce že byl spáchán trestný čin. Po zahájení trestního stíhání je nutné osobu vyslechnout jako obviněného. Výslech obviněného musí být proveden až po zahájení trestního stíhání. Před zahájením je však prováděn ve většině případů výslech ještě podezřelého. Tento je z hlediska trestního řízení řazen k důkazům, ke kterým soud může přihlédnout, ale ještě nemá takovou procesní hodnotu jako zmiňovaný výslech obviněného. Na osobu vyslychajícího jsou při provádění

³⁵ srov. SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. s. 13.

³⁶ srov. § 160/1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

výslechu podezřelého i obviněného kladeny stejné požadavky. Práva i povinnosti vyslýchaného jsou na u obou forem velmi podobné. Při výslechu podezřelého je nutné dbát na stejná ustanovení trestního řádu jako při výslechu obviněného, i přesto že proti osobě ještě nebylo zahájeno trestní stíhání.

Před prvním výslechem je třeba zjistit totožnost obviněného, dotázat se jej na jeho rodinné, majetkové a výtěžkové poměry a předchozí tresty, objasnit mu podstatu sděleného obvinění a poučit jej o jeho právech. Výslech se koná tak, aby poskytl pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro dané trestní řízení. Obviněný nesmí být žádným způsobem nucen k výpovědi nebo doznání. Obviněnému musí být dána možnost se k obviněním podrobně vyjádřit, zejména souvisle vyličit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění.

Výslech musí být dostatečně podrobný a všechny získané informace je třeba prověřit za využití jiných důkazů tak, aby skutek byl dostatečně objasněn, obviněný nemohl v dalších stádiích trestního řízení svoji výpověď měnit, a tak se například snažit znemožnit uplatnění nároku poškozeného na náhradu vzniklé škody, který je vedle hrozby trestu za spáchaný čin další nepříjemnou záležitostí pro obviněného.

Taktiku výslechu je třeba volit dle osoby pachatele, zejména zda se jedná o osobu, která je stíhána poprvé nebo o recidivistu. Znalost jednání obviněného při výslechu z minulých trestních řízení je pro vyslýchajícího velká výhoda. V každém konkrétním případě je však nutno volit individuální přístup, což klade na policistu velké nároky.

Obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich. Není vak povinen vypovídat. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti o opravné prostředky. Má právo si zvolit obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení.³⁷ Pro mnoho policistů je přítomnost advokáta velkým problémem. Naučili se provádět výslech s obviněným nebo podezřelým, ale přítomnost třetí osoby narušuje jejich soustředění při pokládání otázek. Je tedy třeba, aby policista měl výbornou znalost zákonů a v praxi dokázal využít svých oprávnění. V mnoha případech se za nekvalitním výslechem skrývá neodbornost vyslýchajícího a špatná znalost právních norem.

³⁷ srov. § 33/1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů

Shrnutí

K pochopení osobnosti pachatele trestného činu je nutné k delikventovi také přiřadit konkrétní delikt (trestný čin). Protiprávní jednání se liší dle jednání pachatele, způsobu provedení, způsobené škody, dle napadeného objektu atd. Abychom hovořili o trestném činu je nutné, aby se jednalo o pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Většina obyvatel České republiky se ve svém životě dostane do situace, kdy přímo oni nebo jejich blízcí, jsou účastníky trestního řízení. Nejčastější trestný čin, kterým je každoročně u nás poškozeno tisíce lidí, je krádež. Krádež řadíme společně s dalšími majetkovými delikty do hlavy deváté trestního zákona. Nej kvalifikovanější formou krádeže je krádež vloupáním, kdy pachatel musí k dokončení svého protiprávního jednání překonat různé překážky, kterými si poškození chrání svůj majetek. K důkladnému a zákonnému prošetření skutku je nutné kvalitní přípravné trestní řízení. Hlavním úkolem trestního řízení je zadokumentování skutku se zaměřením na zjištění pachatele trestného činu. Vedle celé řady úkonů, které je povinen a oprávněn provést policejní orgán, řadíme mezi nejdůležitější výsledky. Výsledky poškozených a svědků směřují k popisu trestného činu a ke zjištění pachatele. Výsledky podezřelých a obviněných jsou v mnoha případech nejdůležitějším úkonem trestního řízení. Mohou pomoci přesně kvalifikovat trestný čin, odhalit další spolupachatele, zjistit příčiny jednání delikventa a postup pachatele v průběhu protiprávního jednání. Odhalují také postup pachatele po dokonání trestné činnosti.

3 Praktická část

4 Popis průzkumného prostředí

4.1 Okres Semily

Okres Semily se nachází na jihovýchodě Libereckého kraje. Po linii Policie České republiky je však zařazen ke správě Východočeského kraje Hradec Králové. Jedná se o příhraniční okres s Polskem s hraničním přechodem v Harrachově. Státní hranice se nachází v severní části okresu. Na východě sousedí s okresem Trutnov, na jihu s okresy Jičín a Mladá Boleslav. Na severozápadě sousedí s okresy Jablonec nad Nisou a Liberec.

Obrázek č.1 Liberecký kraj

Zdroj: Český statistický úřad³⁸

Rozlohou 699 km² zaujímá okres Semily 22,1 % území Libereckého kraje. Patří k oblastem se střední hustotou osídlení. Nachází se zde 65 obcí, z toho je 9 měst. K 31.12.2006 žilo ve všech obcích okresu celkem 74 574 obyvatel. Podíl mužů a žen v celkovém počtu je 51 % mužů a 49 % žen. Průměrný věk obyvatel obcí okresu v roce 2006 činil 40,6 let. Středisky osídlení jsou především města Turnov (14 517

³⁸ http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy. CIT. 2007-12-23

obyvatel), Semily (8 886 obyvatel), Lomnice nad Popelkou (5 862 obyvatel) a Jilemnice (5 731 obyvatel).³⁹

Z údajů dle posledního sčítání lidu v roce 2001 vyplývá, že řada obyvatel okresu Semily se hlásí k etnickým nebo národnostním menšinám. Nejvíce osob se hlásí ke slovenské národnosti a vzhledem k tomu, že se zde nachází hranice s Polskem, žije v daném teritoriu mnoho osob polské národnosti. Získané údaje lze považovat za objektivní s jednou výjimkou. Je zřejmé, že počet Romů je na okrese jistě vyšší než 40 osob, kterých se oficiálně hlásí k romské národnosti. V současné době žije na okrese Semily podle odhadu místního romského poradce asi 700 Romů.⁴⁰

tabulka č. 1 Etnické a národnosti menšiny na okrese Semily

Národnost	Slovenská	Romská	Polská	Německá	Ruská	Ukrajinská	Vietnamská	Celkem
Počet	967	40	338	111	64	195	50	1765

Zdroj: Český statistický úřad⁴¹

Nejvíce osob z tzv. menšin se hlásí k národnosti slovenské. Za touto je zde poměrně vysoký počet osob s národností polskou, což může souviset jednak s blízkou hranicí s Polskem, ale také s textilním průmyslem, který zde před rokem 1989 zaměstnával řadu Poláků, kteří se poté natrvalo usadili.

tabulka č. 2 Počet obyvatel ve věkových skupinách na okrese Semily

Věk	0-9	10až19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 +	Celkem
Počet obyvatel	6 732	9 641	11 415	10 698	9 763	10 928	7 303	8 290	74 574

Zdroj: Český statistický úřad⁴²

Tabulka č. 2 je zaměřena na věkové skupiny ve sledovaném teritoriu. Při porovnání věkových skupin, byla nejvíce zastoupena skupina obyvatel ve věku od 20 do 29 let (11 415 osob) a skupina od 50 do 59 let (10 928 osob).

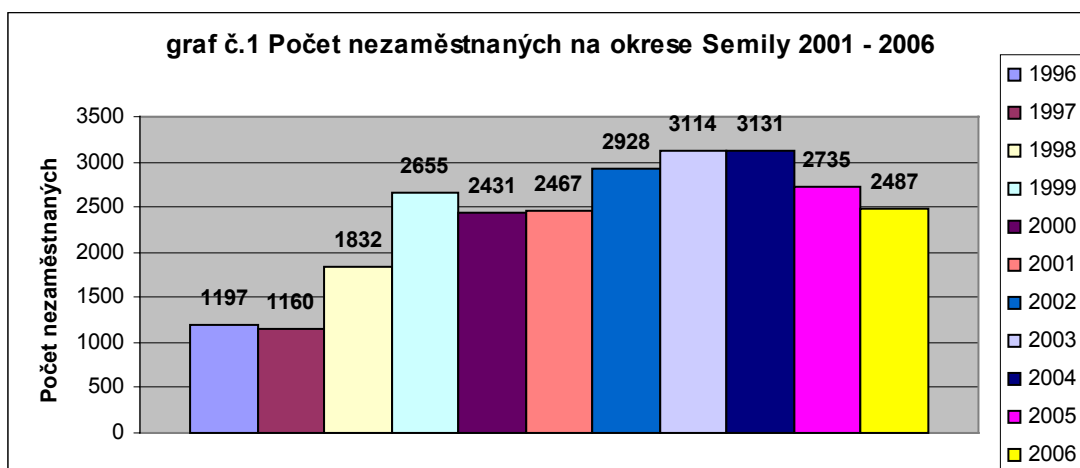
³⁹ http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/okres_semily. CIT. 2007-10-10.

⁴⁰ http://www.kraj-lbc.cz/public/social/6ad2d75065_analyza_situace_narodnostnich_mensin.doc. CIT. 2008-02-19

⁴¹ srov. http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/scitani_lidu_2001. CIT. 2007-12-23.

⁴² <http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/kapitola/13-5106-05-2005-179>. CIT. 2007-12-21.

Pracovní trh je ovlivněn průmyslovým Turnovem a jeho okolím. Dále množstvím pracovních míst, která se týkají cestovního ruchu. Na opačném konci, který se týká zaměstnanosti, jsou Semily a jejich okolí. Zde byla po celé dvacáté století udržována tradice textilního průmyslu, který byl ovšem za posledních deset let zcela zlikvidován. Zaniklo zde nejméně 10 velkých továren, které zaměstnávaly stovky lidí. Nejnižší míra nezaměstnanosti od 3,1 % do 4,9 % byla v období 1996 až 1997, kdy část továren ještě fungovala. I přesto se míra nezaměstnanosti pohybuje za období od roku 1998 do roku 2006 na okrese Semily od 6,1 % do 8,1 %. V období od roku 1996 do roku 2006 bylo nejméně nezaměstnaných v roce 1997 (1160) a nejvíce v roce 2004 (3131). Jejich počet od roku 1999 nijak významně nekolísá a např. v roce 2006 byl vyšší pouze o 20 nezaměstnaných oproti roku 2001. Vývoj nezaměstnanosti je zaznamenán v níže uvedeném grafu č.1

Zdroj: Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí⁴³

Semilský okres se vyznačuje různorodostí svých přírodních podmínek, jakou mnoho území České republiky nemá. Tvoří ho tři základní pásma. Pásmo čistě horské představuje západní část Krkonoš, pásmo podhorské (Podkrkonoší) zaujímá území Semilsko a Jilemnicko a pásmo mírně zvlněné až nížinaté v okolí Turnova (Český ráj). Důkazem pestrosti přírodních podmínek jsou nadmořské výšky od 236 m n. m. do 1 435 m n. m., kterou dosahuje nejvyšší vrchol krkonošského masívu na okrese, jímž je Kotel. Od severu k jihu protéká územím okresu řeka Jizera. Přírodní podmínky nabízejí celoroční vyžití velkému množství tuzemských i zahraničních návštěvníků. Horská oblast Krkonoš je charakteristická nejlepšími lyžařskými terény v České republice. Zde jsou známa především střediska Harrachov, Rokytnice nad

⁴³ www.portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem. CIT. 2007-12-23.

Jizerou, Benecko, Vysoké nad Jizerou nebo Vítkovice. V letních měsících jsou přírodní terény vhodné pro pěší turistiku a i pro cykloturistiku. Zejména oblast Českého ráje je jedním z nejvíce vyhledávaných míst v republice. Unikátem světové úrovně jsou Bozkovské jeskyně ve stejnojmenné obci. Tyto jsou zahraničními turisty navštěvovány celoročně.

Okres Semily je charakteristický velkým turistickým ruchem. Cestovní ruch je bohužel významný mj. i z pohledu kriminality na tomto území. Vysoký počet turistů je zajímavý nejen z hlediska trhu práce v rámci cestovního ruchu, ale také pro pachatele majetkové trestné činnosti.

Bezpečností situace a ochrana veřejného pořádku je zajišťována mj. prostřednictvím oddělení Městské policie, která se nachází v Semilech, Jilemnici a Turnově. Hlavní roli v této problematice ovšem hraje samozřejmě Policie České republiky a její jednotlivé složky.

4.2 Okresní ředitelství PČR Semily

Jednotlivé složky Policie České republiky v rámci okresu spadají pod Okresní ředitelství Semily. V Semilech jsou pod toto začleněny útvary Služby kriminální police a vyšetřování, dopravní policie, cizinecké policie a dále pak jednotlivá obvodní oddělení. Na okrese Semily se nachází 6 obvodních oddělení. Jsou v Turnově, Semilech, Jilemnici, Rokytnici nad Jizerou, Lomnici nad Popelkou a Harrachově.

4.2.1 Trestná činnost na okrese Semily

Jak je výše uvedeno, jsou Semily z pohledu kriminality v mnoha směrech odlišné od ostatních okresů. Díky svým přírodním podmínkám a poloze je v dané oblasti v zimním i v letním období velký počet turistů, kteří zde pobývají pouze krátký časový úsek nebo také pouze jediný den. Rekreační se jeví jako ideální cíl pro pachatele majetkové trestné činnosti. Nachází se zde také široká síť rekreačních zařízení hromadného (hotely, penziony, kempy) i individuálního charakteru (chalupy, chaty). Uvedená zařízení jsou díky svému vybavení a často i odlehle poloze vhodným objektem pro pachatele kriminálních skutků. Na okrese se nachází pouze jedno větší město, kterým je Turnov. Proto je zde minimální počet kriminality,

kteřá je pro velká města typická (kapesní krádeže, násilná trestná činnost apod.).

Také poloha okresu, který sousedí s pěti okresy (Trutnov, Jičín, Mladá Boleslav, Jablonec nad Nisou a Liberec) se může jevit jako riziková z hlediska „nájezdů“ pachatelů z okolních okresů. Dostupnost díky silnici pro motorová vozidla, která se zde nachází je velmi dobrá. Jízda z Mladé Boleslavi, Liberce nebo Jablonce nad Nisou do Turnova je otázkou několika minut.

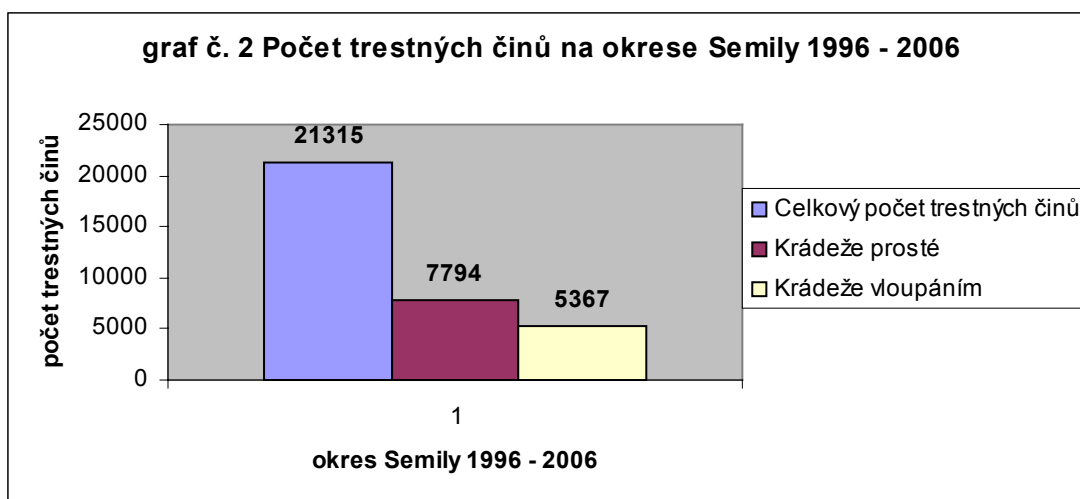
Policie České republiky je stále hodnocena dle počtu spáchaných trestných činů v daném teritoriu a objasněnosti trestných činů tzn. ke kolika procentům spáchaných trestných činů je zjištěn pachatel. Z hlediska Služby kriminální policie a vyšetřování Okresního ředitelství je nejsledovanějším porovnání statistiky trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. Například okres Semily je hodnocen dle výsledků, které se porovnávají s okresy v bývalém Východočeském kraji (Náchod, Trutnov, Svitavy, Pardubice, Havlíčkův Brod atd.) Důraz je kladen na trestnou činnost násilného charakteru a na majetkovou trestnou činnost. Nejsledovanější problematikou je krádež spáchaná vloupáním. Porovnávání okresu Semily z pohledu Policie České republiky s ostatními okresy Správy Východočeského kraje je vždy neobjektivní. Žádný z okresů v bývalém Východočeském kraji se svoji charakteristikou neblíží problematice řešené v Semilech.

Na okrese Semily lze také zaznamenat výskyt romských ghett. V celém Libereckém kraji včetně Semil se nachází tato ghetta. Díky způsobu života, nezaměstnanosti a nízké vzdělanosti osob, které zde žijí, v nich dochází k problémům s drogami a majetkovou kriminalitou. Nejvýznamnější místem s koncentrací Romů v Semilech je tzv. Kolonka, kde žije dle odhadů 300 až 350 Romů. Jedná se o okrajovou část Semil. Romové zde obývají domy, které byly původně určeny pro dělníky místní textilky.

Dochází zde prakticky ke všem trestným činům, jejichž výskyt je běžný na území České republiky. V menší míře dochází k násilné trestné činnosti jako jsou loupeže. Trestný čin vraždy je zde zcela výjimečný. Časté jsou naopak trestné činy související s nedovoleným držením a výrobou omamných a psychotropních látek. Největším problémem jsou trestné činy majetkového charakteru. Vzhledem k poloze, turistickým aktivitám a velkému počtu rekreačních zařízení, dochází na okrese Semily k velkému počtu krádeží prostých a krádeží vloupáním.

Díky vysokému počtu turistů, kteří přijíždějí na rekreaci svými osobními vozidly, je velké riziko autokriminality. Pachatelé se zaměřují na vloupání do osobních

vozidel a následné krádeže věcí z prostoru automobilu. Pravidelné jsou krádeže celých osobních automobilů, kdy poškozenými jsou především zahraniční turisté. V oblasti trestných činů krádeže je nejvýraznější problematika vloupání do rekreačních chalup, kterých jsou na okrese Semily stovky. Od roku 1996 do roku 2006 došlo na území okresu k 5 367 vloupání do různých objektů (školy, obchody, byty, rodinné domy apod.). Z tohoto počtu došlo k vloupání do chalup celkem v 2 035 případech, což je bezmála 40 % celkového nápadu trestného činu krádeže, který je spáchán vloupáním. Dalším výrazným problémem jsou krádeže prosté. Od roku 1996 do roku 2006 došlo na okrese Semily k 7 794 případům krádeže prosté. V tomto případě se může jednat zejména o krádeže věcí z osobních automobilů, o krádeže v turistických centrech, kdy jsou zcizována jízdní kola, mobilní telefony a v zimním období lyže a lyžařské vybavení. Sezóním jevem jsou kapesní krádeže v obchodních domech, což je problémem zejména v Turnově a Semilech.⁴⁴

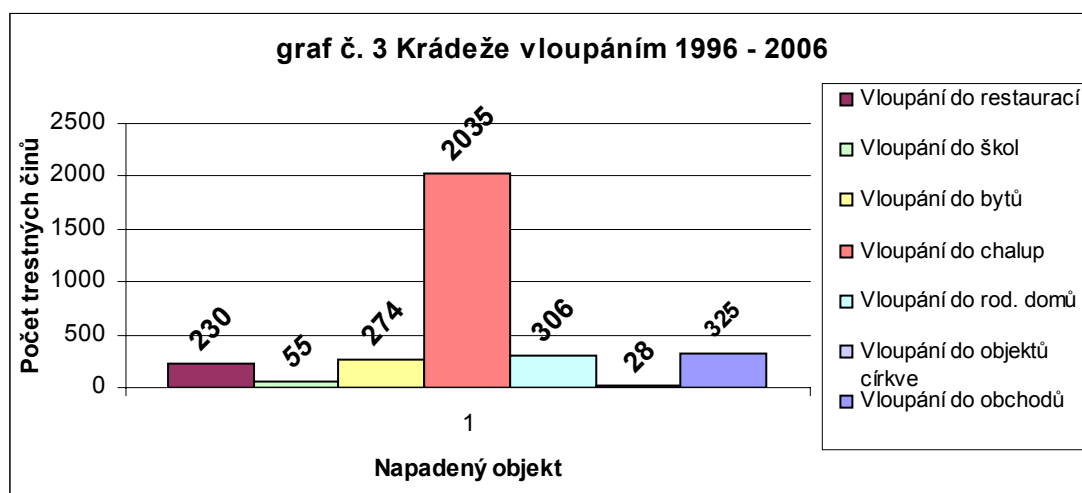

Zdroj: Kriminalistické statistiky Policie České republiky⁴⁵

Graf č.2 vypovídá o tom, že problematika související s krádežemi je v celkovém počtu trestných činů v období 1996 až 2006 na okrese Semily zastoupena 13 431 případy, což je více jak 63 % ze všech trestných činů.

⁴⁴ srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-08.

⁴⁵ srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-08.

Zdroj: Kriminalistické statistiky Policie České republiky⁴⁶

Jak vyplývá z grafu č. 3 nejvíce k nejvíce krádeží vloupáním dochází do rekreačních chat a chalup, kdy počet takto napadených objektů několikanásobně převyšuje ostatní zařízení.

Od roku 1998 dochází pravidelně ke krádežím, kdy vystupují jako poškození staří a nemocní lidé. Jedná se o krádeže finanční hotovosti u starých osob. Pachatelé se pod různými záminkami (předstírají, že jsou zástupci Červeného kříže, zdravotních pojišťoven, energetických zařízení apod.) dostávají do domu poškozených. Pod další záminkou zjistí, kde mají senioři uložené své úspory a finanční prostředky poškozeným zcizují. Problematika této trestné činnosti je podrobněji rozpracována v následující kapitole.

4.2.2 Realizace případů trestné činnosti

Díky rychlému technickému pokroku jsou i možnosti policie při zjišťování pachatelů každoročně lepší. Neplatí však rovnice, že lepší vybavenost technickými prostředky a výpočetní technikou znamená snazší odhalení pachatele. Stejně jako se rozšiřují možnosti policie, tak i pachatelé mohou využít všechny dostupné prostředky (mobilní telefony, internet, vysílačky, kvalitní osobní automobily, atd.) k přípravě a provedení trestného činu. Tyto a další prostředky mohou využít i k prodeji odcizeného zboží. Zjišťování a usvědčování pachatelů je stále složitější a časově

⁴⁶ srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-08.

náročnější. Je proto nutné využívat všechny zákonné prostředky, které vedou ke zjištění pachatele.

V mnoha případech je nutné využít i operativně pátrací prostředky, které jsou uvedeny v trestním řádu. Jedná se o předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta. Jedná se o účinné prostředky, ale jejich realizace je vždy velmi časově náročná a někdy také neproveditelná. Pokud jsou tyto prostředky nasazeny, nesmí být jimi sledován jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení.⁴⁷

V krajním případě může policie využít také odposlech a záznam telekomunikačního provozu. „Je-li vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu“.⁴⁸

Za zvlášť závažné trestné činy jsou posuzovány trestné činy uvedené v trestním zákoně. Dále to jsou ty úmyslné trestné činy, na něž stanoví zákon trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let.⁴⁹ V případě trestného činu krádeže je pro možnost využití tohoto důkazu nutné, aby způsobená škoda na odcizených věcech přesáhla 500.000,- Kč nebo pachatel spáchal čin jako člen organizované skupiny.

I přes náročnost dokazování se i na okrese Semily daří realizovat závažné případy majetkové trestné činnosti. Mezi náročnější vždy patří realizace krádeží motorových vozidel z horské části okresu. Pro tuto trestnou činnost je nutné, aby pachatelé měli výborné technicky znalosti. Trestný čin krádeže, kde je předmětem zájmu motorové vozidlo, má celorepublikově vysokou míru organizovanosti z pohledu pachatele. Při přípravě realizace je v těchto případech nezbytné využít všech zákonem povolených operativních prostředků.

Jak je výše uvedeno od konce devadesátých let je na teritoriu Semily pravidlem, že dochází každoročně k několika případům, kdy jsou oběťmi trestné činnosti staří lidé. Pachatelé se zde dopouští trestného činu krádeže dle § 247 trestního zákona a trestního činu porušování domovní svobody dle § 238 trestního zákona.⁵⁰

⁴⁷ srov. § 158b zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ § 88 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ srov. § 41 zákona č. 140/1960 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ srov. §§ 238, 247 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o trestné činy, kdy pachatelé využívají u svých obětí zpomalené rozhodování, špatný stav pohybového ústrojí, zraku nebo sluchu a zcizují finanční hotovost. Pachatelé si vytypují starého člověka ve věku většinou nad sedmdesát let. U poškozeného si vymyslí nějakou záminku, aby se je starý člověk pozval do bytu. Odvedou jeho pozornost a poté vzhledem ke stáří poškozeného, tomuto vcelku bez problémů zcizují majetek. Ve většině případů se jedná o finanční hotovost.

Z dosud zjištěných skutků je známo, že na jednání se podílí muž, který řídí vozidlo a poté jedna nebo dvě ženy, které oslovují poškozené. V prvních letech existence tohoto jednání docházelo ke krádežím pouze na vesnicích, kde pachatelé náhodně oslovili staršího člověka a poté ho okradli. V současnosti dochází k případům, kdy pachatelé sledují svoji oběť od jeho bydliště. Ze schránky nebo domovního zvonku zjistí jeho jméno a poté ho na ulici osloví jménem a pokračují ve vymyšlené legendě. K trestné činnosti dochází již ve větších městech, kde pro pachatele není problém v dopoledních hodinách narazit na starého člověka, který odchází ze svého domu nebo bytu.

Pachatelé mají při páčání trestné činnosti jasný postup a pravidla. Pachatelé osloví starého člověka a sdělí mu, že jsou zástupci Červeného kříže, zdravotní pojišťovny, energetických nebo plynárenských firem, zástupci firmy z Rakouska, zástupci firmy prodávající v České republice nádobí, deky nebo přístroje, zástupci organizace Protifašistických bojovníků atd. Poškozeným sdělí, že jim nesou přeplatek za plyn, elektřinu, ze zdravotního pojištění, nebo že jim nesou dar od nestátních organizací, že přežili válku, nebo že jim nesou dar v hodnotě několika desítek tisíc /nádobí apod./, ale že musí zaplatit nějaké procento jako daň. Částka, kterou pachatelé nabízejí poškozeným, se pohybuje kolem 2.000,- až 3.000,- Kč. Poškozeným však dají bankovku ve výši 5.000,- Kč a chtějí od nich vrátit peníze zpět do uvedené výše. Ve většině případů nemá osmdesátiletý stařec u sebe v kapse dva nebo tři tisíce nazpět. Peníze má jako každý člověk v tomto věku uloženy v kuchyňské lince nebo podobném místě, v obálce nebo hrníčku spolu s celoživotními úsporami. Pachatelé jednoduše vysledují, kam jde jejich oběť pro peníze. Poté se jednomu z dvojice udělá nevolno a poprosí o vodu. Někdy také jeden z dvojice pachatelů poprosí o možnost dojít si na WC, kdy se nechá poškozeným doprovodit. Druhý poté vcelku nerušeně odcizí bez jakéhokoliv násilí peníze. Jsou případy, kdy pachatelé spolu s financemi přinesli poškozenému jako dárek deku. Poté co zjistí, kde jsou uloženy peníze, sdělí starci, že mu musí ukázat jak speciální

rehabilitační deka funguje. Poškozený si lehne na postel a jeden z pachatelů ho celého dekou po dobu jedné minuty přikryje. Druhý odcizí peníze, poté se srdečně s poškozeným rozloučí a v klidu odejdu. V první fázi poškozené ani nenapadne, že by jim chtěl někdo ublížit. Celá událost se seběhne velmi rychle a senioři nejsou na jednání pachatelů připraveni. Po odchodu pachatelů začnou přemýšlet k čemu vlastně došlo. Zjistí, že celá věc postrádá logiku a jdou zkontrolovat svůj majetek. Často krádež hlásí na policii, až s několikadenním opožděním, kdy se svěří svým příbuzným nebo známým.

Např. V roce 2001 oslovily v Turnově dvě ženy poškozeného F.M. nar. 1923 a následně ho vylákaly do jeho bytu s tím, že mu v černém kufříku přinesly dárek od jejich firmy. Sdělily mu, že hodnota daru je 30.000,- Kč a on musí zaplatit pouze poplatek ve výši 10 % hodnoty. Poškozený jim předal finanční hotovost a ženy mu v bytě zanechaly kufr s obsahem bezcenných jídelních příborů. Poškozený následně zjistil, že se ze zásuvky kuchyňské linky ztratilo celkem 53.000,- Kč. Toto ihned oznámil na Policii ČR. V rámci učiněných opatření byl v okolí Turnova při dopravní kontrole zjištěn výskyt osob, které odpovídaly popisu poškozeného. Jednalo se o muže ve věku 40 let, ženu střední postavy ve věku 20 let a ženu velmi silné postavy ve věku 57 let. Tyto osoby byly předvedeny na Policii ČR, ale ani jejich výsledkem ani prohlídkou jejich vozidla se nepodařilo prokázat, že by se tohoto skutku dopustili. I když to bylo velmi pravděpodobné, jelikož se u nich ve vozidle našel stejný kufr, který zůstal poškozenému. O tom však tvrdily, že ho koupily v Turnově u vlakového nádraží. Dle výsledku poškozeného bylo jasné, že případná rekognice dle trestního řádu by byla neúčelná a zbytečná. Bylo však nutné v rámci dalších možných opatření získat informace, že se skutečně jedná o pachatele této trestné činnosti. Z tohoto důvodu byly operativně poškozenému ukázány postupně obě zadržené ženy. O první prohlásil, že to pravděpodobně není pachatelka, která mu odcizila peníze. Když mu byla ukázána druhá žena, která byla popisem úplně jiná a bezmála o 40 let starší než první, tak se poškozený podívoval proč mu policista ukazuje stále stejnou ženu, když už tvrdil, že to není ona. Pachatelé jsou si vědomi určité míry zmatenosti svých obětí a tohoto úmyslně využívají a při trestním řízení často snižují věrohodnost poškozených.

Na úseku majetkové trestné činnosti a pravděpodobně i trestné činnosti vůbec,

nelze nalézt obtížněji řešitelnou problematiku z hlediska dopadení pachatele. Objasněnost těchto krádeží je prakticky nulová. Pachatelé se pohybují po celé České republice, střídají vozidla i složení skupin pachatelů. Předmětem zájmu jsou z 99 % pouze peníze, které nelze následně individuálně ustanovit jako např. odcizený televizor s výrobním číslem. Legendy s kterými vystupují také střídají a stopy z místa činu se nedaří většinou zajistit, jelikož je znehodnoceno poškozeným. Poznávací schopnost okradených je minimální a popisy pachatelů jsou na nízké úrovni.

Průzkum, který byl proveden v bakalářské práci byl zaměřen právě na pachatele, kteří se dopustili trestné činnosti na okrese Semily a jejich činnost byla realizována Službou kriminální policie a vyšetřování.

5 Cíle průzkumu

Cílem průzkumu bakalářské práce je zjistit a charakterizovat příčiny, podmínky a kriminogenní faktory páchaní majetkové trestné činnosti na okrese Semily v období 1996 až 2006. Praktická část bude v daném případě využita ke zjištění znaků souvisejících s kriminalitou na sledovaném okrese. V této části nepočítáme s tím, že se nám podaří získat profil jakéhosi univerzálního pachatele, který bude mít konstantní vlastnosti a bude páchat na okrese Semily trestnou činnost. Uspokojující výsledek praktické části a zároveň celé bakalářské práce bude ten, že se podaří získat data, která bude možno dále využít při hodnocení bezpečnosti situace na okrese Semily. V souvislosti s bezpečnostní situací a kriminalitou na tomto území, bude možno získané informace využít také pro tvorbu vhodných opatření jednotlivých policejních složek a především pro činnost na úseku prevence kriminality.

Operacionalizace cíle

- Příčiny kriminality

Za příčinu kriminality budeme v této části bakalářské práce považovat takové jevy, které mohou v konkrétním případě vyvolat záměr, pohnutku, motivaci spáchat majetkový trestný čin.

- Podmínky kriminality

Za podmínku kriminality budeme v této části bakalářské práce považovat zejména situace (okolnosti), které usnadňují příčině její působení. Mezi příčinou a podmínkou

není vzájemně se vylučující vztah. Existuje mezi nimi plynulý přechod a vztah vzájemně se podmiňující.

Např. Neřešená podmínka kriminality se může stát příčinou (nezajištěný objekt) a naopak (neúčinný trest může vyvolat recidivní trestnou činnost).

- Kriminogenní faktory

Pojem kriminogenní faktor, který budeme v souvislosti s průzkumem také sledovat, je pojem neširší. Jako kriminogenní faktory označujeme obecně rizikové činitele – jak příčiny, tak podmínky, tak záměry, pohnutky, motivace – tedy všechny jevy (ve všech oblastech: biologické, psychologické, sociální, ekonomické, kulturní atd.), které vyvolávají, usnadňují nebo podporují páchaní trestných činů. V kriminologické literatuře, z které byla čerpána data pro tuto práci, se uvádí 250 – 450 kriminogenních faktorů, které více či méně mohou ovlivňovat úroveň, strukturu a dynamiku kriminality.

K tomu aby byl naplněn výše uvedený cíl bude průzkum zaměřen především na osobu pachatele a objekt, který svým protiprávním jednáním napadá. Provedený průzkum bude zaměřen na pachatele majetkové trestné činnosti, kteří se dopustili trestného činu Krádeže dle § 247 trestního zákona.

K tomu, aby bylo možno popsat samotného pachatele, je nutné se zabývat jeho jednáním, které směřuje k určitému výsledku. Pachatel si vybírá napadený objekt, předmět zájmu a způsob provedení. Způsob provedení trestného činu krádeže můžeme rozlišit pro potřeby průzkumu na krádeže prosté a krádeže vloupáním. Z hlediska nebezpečnosti pro společnost i z hlediska policejní práce mají větší vypovídající hodnotu případy, které jsou provedeny vloupáním. Dle objektu napadení budou tedy zkoumány pouze ty objekty, do kterých bylo provedeno vloupání. Bude zkoumáno, o jaké objekty se jedná, jak se tato trestná činnost vyvíjela a jaký předmět zájmu se z hlediska pachatelů jeví jako nejzájemější.

6 Stanovení předpokladů

Předpoklad č. 1

Věk do 30 let, nízké vzdělání, špatné rodinné zázemí, výchova mimo rodinu, trestní minulost a nezaměstnanost lze předpokládat jako nejčastější rizikové faktory vzhledem k páchaní majetkové trestné činnosti.

Operacionalizace dat

Věk do 30 let. Lze se domnívat, že delikvent ve většině případů zahájí svoji kriminální kariéru v mladším věku. Majetková trestná činnost může být jedním z prvních trestných činů, kterého se jedinec dopustí.

Nízké vzdělání. Za nízké vzdělání bude v průzkumu považováno vzdělání základní. Tedy ty případy, kdy jednotlivec nevystudoval minimálně učební obor.

Špatné rodinné zázemí a výchova mimo rodinu. Za špatné rodinné zázemí bude považována rodina, kdy dítě bylo vychovááno pouze jedním vlastním rodičem. Nebylo sledováno, zda zkoumanou osobu vychovával nevlastní otec či matka, na tuto osobu bylo hleděno tak, že byla vychováána pouze jedním vlastním rodičem. Za výchovu mimo rodinu bude považováno umístění v některém etopedickém zařízení jako např. v diagnostickém ústavu, dětském domově, dětském domově se školou nebo výchovném ústavu atd. Při zjišťování velikosti rodiny (počtu sourozenců) bylo vycházeno z faktického stavu. Nebylo možné zjišťovat, zda sourozenci žijí se zkoumanou osobou ve společné domácnosti nebo žijí s druhým rodičem, jsou již samostatní, jsou v etopedickém zařízení apod. Při sledování rodinného stavu, byli ze zkoumaného vzorku vypuštěni mladiství pachatelé, u který lze předpokládat, že budou svobodní.

Trestní minulost. Z pohledu recidivy bylo u zkoumaného vzorku sledováno opakování majetkové trestné činnosti. Recidiva v obecném slova smyslu znamená opakování určitého jevu či určitého chování. V oblasti trestního práva se recidivou rozumí opakované páchaní trestné činnosti přes předchozí odsouzení. Recidivistou je tedy pachatel, který se znovu dopustí trestného činu, ačkoliv již v minulosti byl pro trestný čin odsouzen. Průzkum bude zaměřen na recidivu, kterou lze označit jako **speciální**. O ní lze hovořit v situacích, kdy se pachatel opakovaně dopouští trestné činnosti **stejného charakteru** (např. majetkové trestné činnosti). Za pachatele s trestní minulostí nebude považován ten, jehož recidiva lze označit jako **obecná**. Pachatel páchá postupně trestné činy různého charakteru (např. násilný trestný čin a hospodářský trestný čin). Pachatelé ve zkoumaném vzorku nebyli považováni za recidivisty v případě, že se v minulosti dopustili např. trestného činu Maření úředního rozhodnutí dle § 171 trestního zákona, za což byli odsouzeni a až po tomto se dopustili trestného činu majetkového charakteru (např. vloupání do bytu).

Nezaměstnanost. Za nezaměstnanost bude považován stav, ve kterém člověk

schopný práce nemá z jakéhokoliv důvodu placené zaměstnání.

Předpoklad č. 2

Pachatelé na okrese Semily páchají trestný čin krádeže, jenž je ve více jak v 50 % sledovaných případů zaměřen na vloupání do rekreačních zařízení.

Operacionalizace dat

Rekreační zařízení. Za toto budou považovány zejména rekreační chaty a chalupy, které se nacházejí na okrese Semily. Zařízení rekreačního typu jako jsou hotely nebo penziony jsou v policejních statistikách zařazeny jako restaurační zařízení.

7 Použité metody a techniky

Pro ověřování stanovených předpokladů nebo otázek průzkumu a dosažení cíle praktické části bakalářské práce byly využity metody, techniky a jejich kombinace, pomocí nichž byla získána potřebná data, která jsou k dosažení stanoveného cíle nejdůležitější. V daném případě byla využita analýza spisové dokumentace, analýza sekundárních zdrojů a analýza statistických dat.

Analýza dokumentů dotýkající se zkoumaného problému je nezbytnou součástí každého průzkumu.

Analýza spisové dokumentace spočívala ve studiu spisů, které byly na Policii České republiky v Semilech vedeny ve sledovaném období. Dokumentace jsou vedeny a uchovávány na jednotlivých odděleních Policie České republiky, z kterých byly fyzicky zapůjčeny a byla provedena jejich analýza se zaměřením na získání potřebných dat. Jedná se o spisy, které by s tzv. známým pachatelem, ale také dokumentaci trestné činnosti, kdy se delikventa nepodařilo zjistit. Každý spis, který byl veden proti konkrétnímu pachateli, který byl vybrán do zkoumaného vzorku, byl důkladně prostudován.

Ve spisech je kladen důraz na výsledky obviněných, výsledky poškozených, znalecké posudky, záznamy z rejstříků trestů a zápisy z obecních i městských úřadů, se zaměřením na konkrétní osobu. Byly získány údaje o pachateli, jeho osobní anamnéza, rodinná anamnéza, jeho dřívější tresty, informace o majetkových poměrech, spolupachatelích, o chování v průběhu vyšetřování, o jeho chování v průběhu páchaní trestného činu a předmětu zájmu, na který se zaměřoval při svém

protiprávním jednání. V případě, že jednalo o spisy s neznámým pachatelem, byly analýza spisů zaměřena pouze na zjištění napadeného objektu, předmětu zájmu a způsobené škody. V tomto případě byla data čerpána pouze z úvodní strany spisové dokumentace, kde jsou tyto základní údaje uvedené. U všech analyzovaných materiálu bylo nutné dbát na ochranu osobních údajů.⁵¹

Analýza sekundárních zdrojů. Tato byla zaměřena na odbornou literaturu a periodika, která se zabývají kriminalitou, protispolečenským chováním a prací orgánů činných v trestním řízení. Dále zde byly využity každoroční zprávy, o bezpečnostní situaci v regionu Policie České republiky Okresního ředitelství (dále jen OŘ) Semily zpracované náměstkem ředitele pro uniformovanou policii OŘ Semily. Důležitá data byla získána také ze statistických výstupů, které jsou uveřejněny na webových stránkách Ministerstva vnitra.⁵² Byla provedena analýza ročenek a statistik uveřejněných v datové síti Intranet Ministerstva vnitra „Hermes“.⁵³ Zde byla využita zejména data uveřejněná na stránkách Policejního prezidia Policie České republiky, kde jsou zpracovány evidenčně statistické systémy kriminality (ESSK).

Součástí práce každého kriminalisty je pozorování. Toto nebylo využito jako jedna z průzkumných technik, kterou se získala důležitá data. Přesto nešlo nevyužít tzv. laické pozorování, které policisté provádějí každodenně. V každém případě se pozorováním podařilo vytvořit si komplexní pohled na zkoumaný vzorek a vytvořit si vlastní dojem o zkoumané problematice. Pozorování lze použít při výslechu delikventů, při strpění některých kriminalistických úkonů (úkony u kriminalistického technika – foto osoby, foto tetování, popis osoby atd.), nebo při jednání s osobou v jejím přirozeném prostředí.

Např. Ranní kávou v romském ghettu často získá kriminalista více informací, než celodenním výslechem podezřelých osob.

Bylo by neetické provádět při výslechu např. řízený rozhovor nebo dotazníkovou metodu za účelem zjištění potřebných dat od pachatelů, kteří jsou zadrženi pro trestný čin na policii. Z hlediska další práce kriminalisty, by jistě nebylo vhodné ani toto provádět dodatečně a stavět delikventy do pozice, že policistovi prokazují

⁵¹ srov. Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů.

⁵² srov. www.mvcr.cz. CIT. 2008-03-08.

⁵³ srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-10.

službu.

Uvedenými metodami a technikami jsou zjišťována data se zaměřením na zkoumaný vzorek pachatelů. V rámci zvoleného vzorku je proveden průzkum se zaměřením na rodinnou anamnézu. Zjišťují zda osoba, která se dopustila protiprávního jednání, pochází z úplné rodiny nebo zda ji vychovává pouze jeden rodič nebo byla vychovávána mimo rodinu. Kolik má sourozenců, zda je sám ženatý nebo rozvedený. Je zjišťována osobní anamnéza a kriminální anamnéza. Zjišťují jaké má zkoumaný objekt vzdělání a v kolika letech se dopustil sledovaného trestného činu. Je také sledována otázka zaměstnanosti, zda jmenovaný pravidelně dochází do zaměstnání, nebo je dlouhodobě nezaměstnaný. Je zjišťována otázka možného syndromu závislosti na alkoholu, psychotropních látkách popř. závislost na hracích automatech.

V neposlední řadě je provedeno šetření se zaměřením na předmět zájmu pachatele a napadený objekt. Jakou majetkovou trestnou činností začíná ve své kriminální kariéře. Zda pro pachatele je zajímavější provádět vloupání do rekreačních chalup, které se nacházejí většinou na samotě, riziko přistižení pachatele přímo při činu je minimální, ale hodnoty získané touto činností jsou pro delikventa relativně malé. Zda si vybere k vloupání byt nebo rodinný dům, kde riziko je daleko vyšší, ale zisk je pro něho mnohem zajímavější nebo se zaměří na krádeže osobních automobilů, kde je sice vysoký zisk, ale velké riziko na přímé dopadení a především od pachatele vyžaduje odbornou znalost a vysokou formu organizovanosti.

Anamnestické údaje byly zpracovány a prezentovány především formou tabulek a grafů.

8 Popis zkoumaného vzorku

Za sledované období 1996 až 2006 bylo na okrese Semily trestně stíháno pro trestný čin Krádeže dle § 247 trestního zákona celkem 2 500 pachatelů trestné činnosti. Vzhledem k výrazné početní převaze pachatelů nad pachatelkami, k mimořádně závažným škodám způsobovaným mužskou kriminalitou, lze na současnou kriminalitu zjednodušeně nahlížet jako na kriminalitu mužů. Vzhledem k tomu byl proveden výběr vzorku pouze z **mužské části** trestně stíhaných osob.

Na Službě kriminální policie a vyšetřování v Semilech jsou vedeny souběžně ostatními policejními evidencemi také tzv. knihy nápadu trestné činnosti za daný

kalendářní rok. V těchto jsou uváděny úmyslné trestné činy spáchané jak známými, tak neznámými pachateli na celém okrese za daný rok. Knihy byly fyzicky zapůjčeny a bylo vybráno za každý kalendářní rok (1996 až 2006) 11 až 12 různých pachatelů trestného činu Krádeže dle § 247 trestního zákona. U daných trestných činů jsou v těchto knihách zapsány informace o jaký trestný čin se jedná, dále informace o místě páchaní deliktu, čase, předmětu zájmu, zajištěných stopách a je zde také uvedeno číslo jednací tohoto skutku. Dle čísla jednacího byly v archívech jednotlivých oddělení zapůjčeny vybrané spisy, z kterých byla čerpána data. Výběr byl náhodný z hlediska konkrétního majetkového trestného činu. V případě výběru pachatelů majetkové trestné činnosti, byl zaměřen na pachatele, s kterými autor osobně pracoval nebo se jiným způsobem podílel na realizaci jejich trestné činnosti. Celkem se jednalo o 122 pachatelů, kteří se dopustili na okrese Semily majetkového deliktu. Z celkového počtu by se jednalo o 5 % pachatelů. Provedeným předprůzkumem bylo zjištěno, že jeden pachatel se v období jedenácti let v mnoha případech dopustil na sledovaném teritoriu opakovaně trestného činu Krádeže § 247 trestního zákona.

Předprůzkum byl proveden lustrací v informačním systému Policie České republiky ETR (elektronické trestní řízení), kde bylo zjištěno, že určití pachatelé ze sledovaného vzorku byli na okrese Semily trestně stíháni opakovaně. Ve statistice byl opět v dalších letech uveden. Lze tedy předpokládat, že výběr 122 delikventů odpovídá více jak 10 % fyzických pachatelů.

Jedná se tedy o osoby, které byly trestně stíhány v letech 1996 až 2006 v rámci OŘ Policie České republiky Semily pro majetkovou trestnou činnost, mají trvalý pobyt v České republice a jejich věk se pohybuje od 15 let do 65 let.

tabulka č.3 Počet trestně stíhaných osob na Policií ČR Semily 1996 - 2006

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celk.
Krádeže vloupáním	164	144	148	133	99	133	90	93	101	84	50	1239
Krádeže prosté	156	143	129	120	111	117	98	94	108	107	78	1261

Zdroj: Kriminalistické statistiky Policie České republiky⁵⁴

Na základě tabulky č. 3, kterou byl zjištěn celkový počet pachatelů trestného činu

⁵⁴ srov. INTRANET.Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR. <http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-08.

Krádeže § 247 trestního zákona, byl určen počet osob ve zkoumaném vzorku. Nebylo sledováno, kolik bylo v konkrétním roce pachatelů zjištěno (např. v 1996 jich bylo 3x více než v roce 2006), ale vzorek byl vybrán tak, aby z každého sledovaného roku byl vybrán srovnatelný počet pachatelů.

Pro ověřování předpoklad č. 2 bylo nutné provést analýzu všech případů krádeží vloupáním se známým i neznámým pachatelem. Vzhledem k obrovskému množství spisových materiálů, nebylo možné tyto všechny shromáždit fyzicky. Z tohoto důvodu byly využity výše zmiňované knihy nápadu trestné činnosti, kde jsou uvedena v tabulce všechna potřebná data.

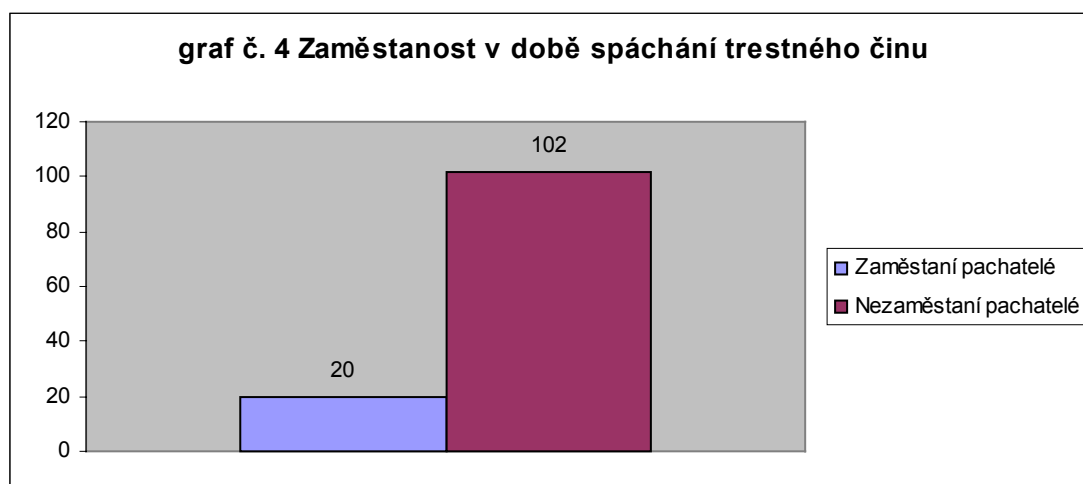
Ze stejných materiálů byla čerpána také data, která se týkají předmětu zájmu (věcem odcizeným při trestné činnosti). Pouze u případů, kde ze zápisů v knihách nebylo zcela jasné, která data jsou pro výzkum důležitá (např. více druhů předmětů zájmu), byly fyzicky zapůjčeny a prostudovány spisové materiály. I zde byl proveden průzkum pouze v případech krádeže, ke kterým došlo vloupáním. Za sledované období došlo k 5367 případům vloupání, kdy v mnoha případech došlo k odcizení více druhů věcí. V případech, kdy bylo jasné, že pachatel se zaměřuje na konkrétní předmět zájmu, byl sledovány odcizené věci, kvůli kterým pachatel vloupání provedl. *(Při vloupání do kostela, kde pachatel odcizil starožitné sochy, nebyl jako předmět zájmu uveden mobilní telefon, který zde farář zapomněl v zákristii a pachatel pouze využil příležitosti.)* V případě, že nebyl předmět zájmu zcela jednoznačný, byly do průzkumu zahrnuty i ostatní druhy odcizeného zboží. Zcela náhodným výběrem bylo zpracováno 50 případů krádeže vloupáním z každého roku. Bylo pouze sledováno to, aby všechny případy nebyly z jednoho období, ale výběr byl proveden tak, aby případy byly rovnoměrně rozvrženy do celého kalendářního roku. Za sledované období bylo vybráno 550 případů vloupání, což odpovídá 10 % ze všech případů vloupání.

9 Prezentace a interpretace dat

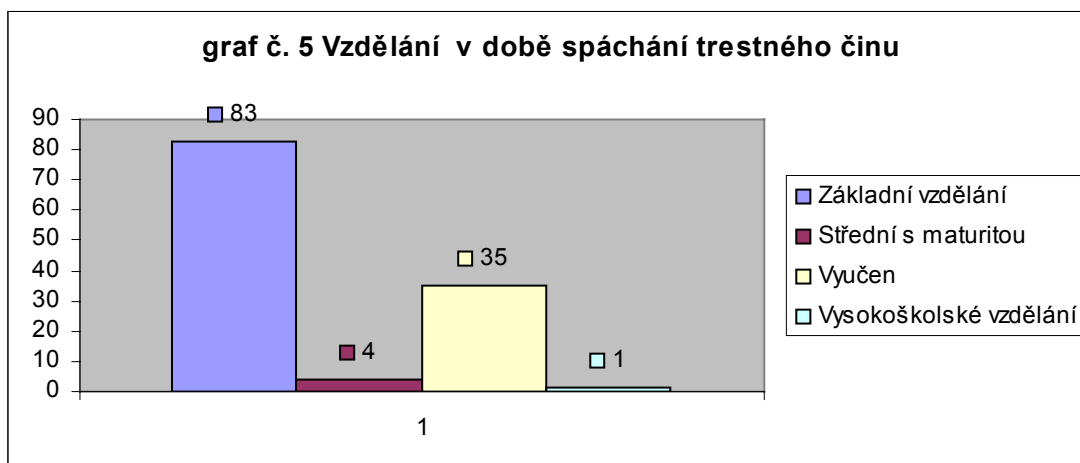
Tabulka č. 4 Pachatelé majetkové trestné činnosti na okrese Semily 1996 – 2006 dle věkových skupin

Věk	15-17 let	18-20 let	21-30 let	31-40 let	41-50 let	51-60 let	nad 60 let	Celkem
Počet	11	18	43	33	12	4	1	122
Procenta	9%	14,8%	35,3%	27%	9,8%	3,3%	0,8%	100%

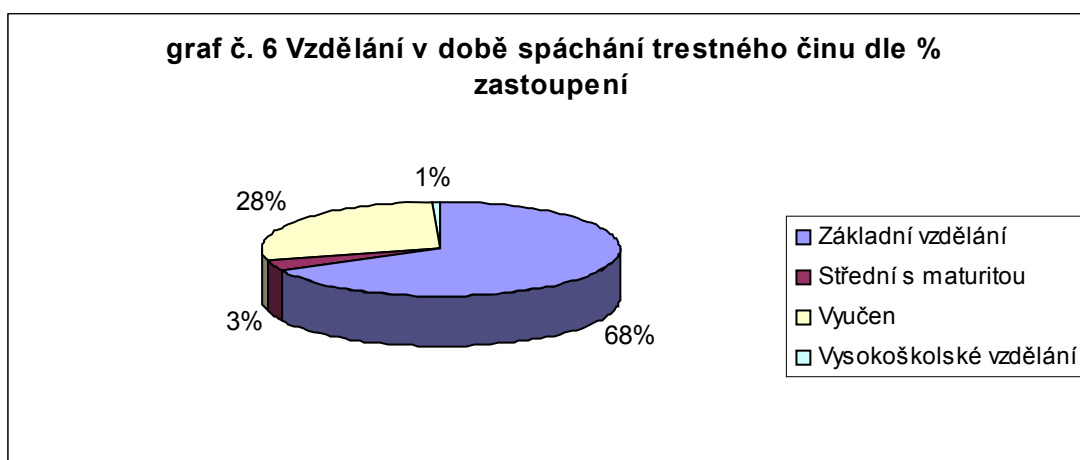
Průměrný věk pachatelů trestně stíhaných v rámci Okresního ředitelství Semily ve sledovaném období 29,6 let. Tabulka č.4 vypovídá o tom, že nejvíce pachatelé sledovaného protispolečenského jednání je ve věkové skupině 21 až 30 let (35,3 %).

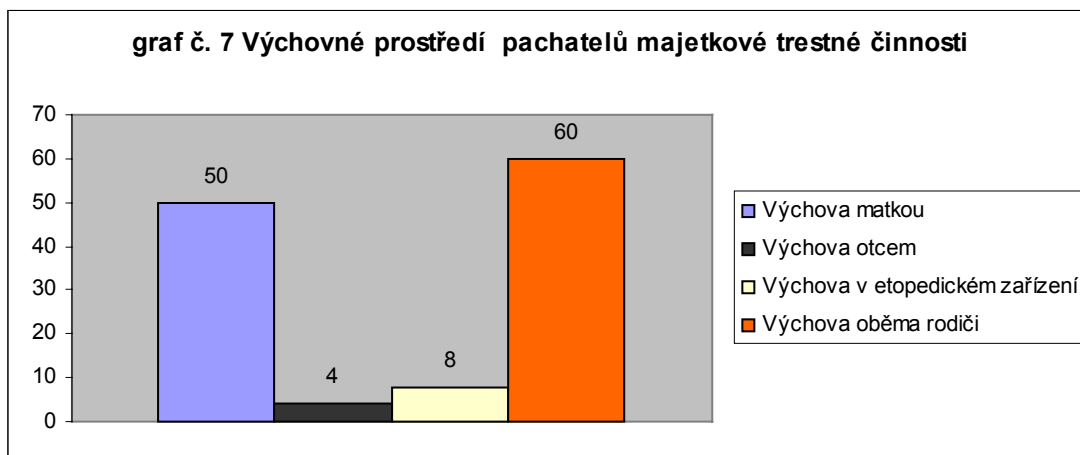
Zkoumáním znaku zaměstnanosti u sledovaného vzorku pachatelů majetkové trestné činnosti bylo zjištěno, že zaměstnání u těchto delikventů je spíše výjimečné. Důraz byl kladen na to, aby získaná data odpovídala zaměstnanosti v době spáchání skutku a ne stavu jaký byl v době výslechu. Doba od spáchání trestného činu do zahájení trestního stíhání konkrétní osoby může být i několik měsíců. Tímto bylo zjištěno, že 84 % pachatelů bylo nezaměstnáno a pouze 16 % chodilo pravidelně do zaměstnání (graf č. 4).

Nadpoloviční většina pachatelů má pouze základní vzdělání (graf č.5). Někteří ukončili vzdělávací proces po absolvování základní školy nebo se pokusili zahájit studium učebního oboru na odborných učelištích, kde ovšem studium přerušili v mnoha případech na samém začátku. Pachatelé s maturitním vysvědčením jsou ve výzkumném vzorku zastoupeni pouze 4 jedinci. Jeden z pachatelů ze zkoumaného vzorku má dokonce vysokoškolské vzdělání.

Z grafu č. 6 je zřejmé, že osoby s vysokoškolským vzděláním popř. vzděláním středním s maturitou jsou mezi pachateli majetkových deliktů výjimkou (4 %). Tak jako v celé populaci může být normou po ukončení základní školy nastoupit do učebního oboru nebo na střední školu, tak u zkoumaného vzorku se jeví jako norma „přežít“ základní vzdělání a poté svůj vzdělávací proces ukončit.

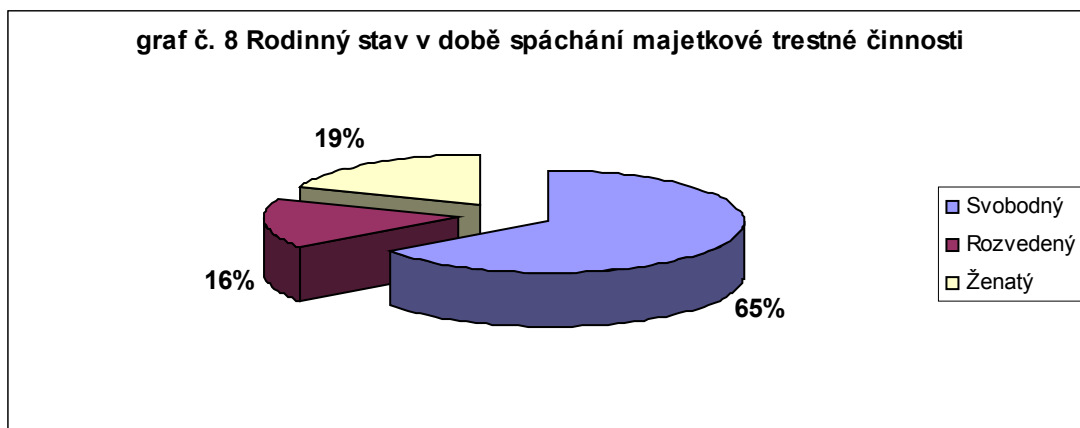

Výchovné prostředí není u více jak poloviny zkoumaných osob stabilní (graf č. 7). V případě, že se rodina rozpadne zůstává dítě ve výchově u matky. Pouze ve 4 případech vychovával zkoumanou osobu otec. V 8 případech proběhla výchova v etopedickém zařízení.

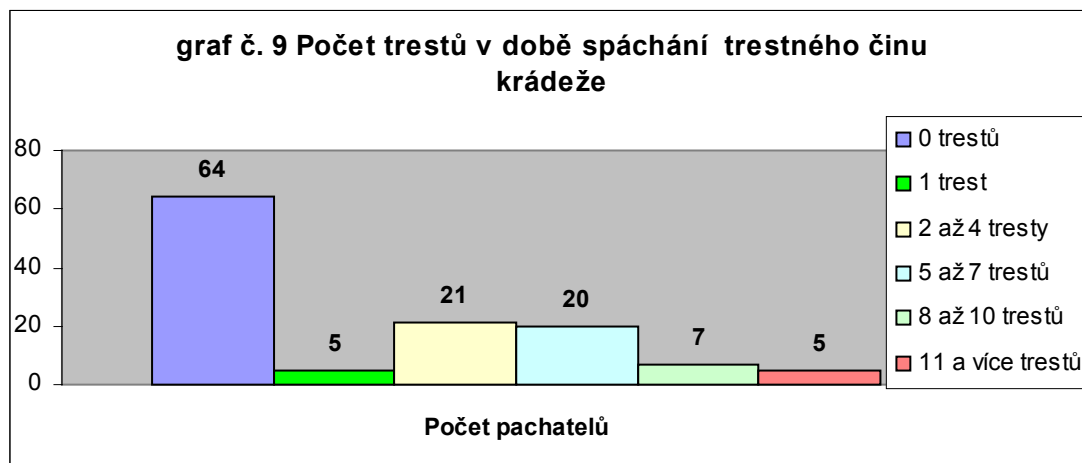
tabulka č. 5 Počet sourozenců pachatelů majetkové trestné činnosti

Počet sourozenců	0	1	2	3	4	5 a více	Celkem
Pachatelé	9	40	37	18	7	11	122

Dalším hlediskem, které bylo sledováno v rámci výchovného prostředí bylo to, v jak velké rodině byly zkoumané osoby vychovávány. 77 sledovaných osob má jednoho nebo dva sourozence (tabulka č. 5).

Bylo zjištěno, že největší podíl tvoří právě svobodní pachatelé, kdy těchto bylo z celkového počtu 72 (graf č. 8). Rozvedení i svobodní pachatelé jsou v podobném počtu. Rozvedených bylo celkem 18 a ženatých 21.

Zkoumanou oblastí byl počet trestů jednotlivých delikventů za krádež v době, kdy se dopustili sledovaného trestného činu (graf č. 9). Součtem všech trestů u zkoumaných osob bylo zjištěno, že průměrně se každý dopustil 3 trestných činů krádeže.

Např. Není nic neobvyklého, že pachatel zaměřující se celý život na krádeže může mít ve svých 60 letech za sebou i 20 trestů za majetkové delikty. Smutným rekordmanem na okrese Semily je J.J. nar. 1971, který byl ve svých 37 letech již 13 soudně potrestán za majetkovou trestnou činnost. Dne 20.2.2008 bylo proti němu opět zahájeno trestní stíhání, jelikož se dopustil v Jilemnici vloupání do dvou rekreačních chalup a soudem byl vzat do vazby.

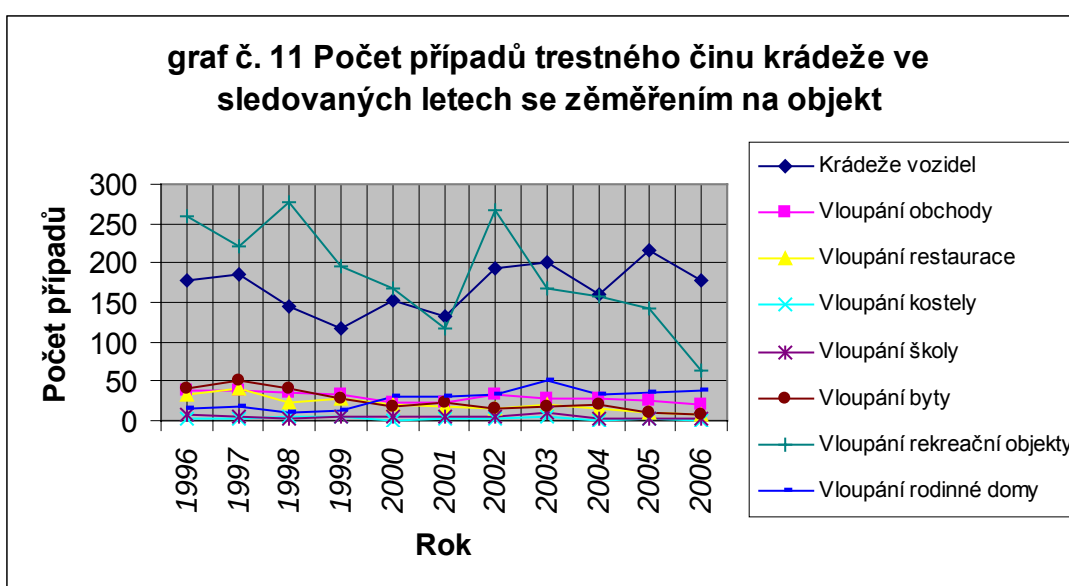
U zkoumaného vzorku byl zjištěna nepatrná převaha pachatelů, které nazýváme jako prvopachatelé nad recidivisty (graf č.10). Krádež je v jistých formách trestnou činností, která nemusí klást na pachatele vysoké nároky na zručnost ani výraznou zkušenost. Pachatelé tedy rádi využívají v úvodu své kriminální kariéry tento druh

protispolečenského jednání.

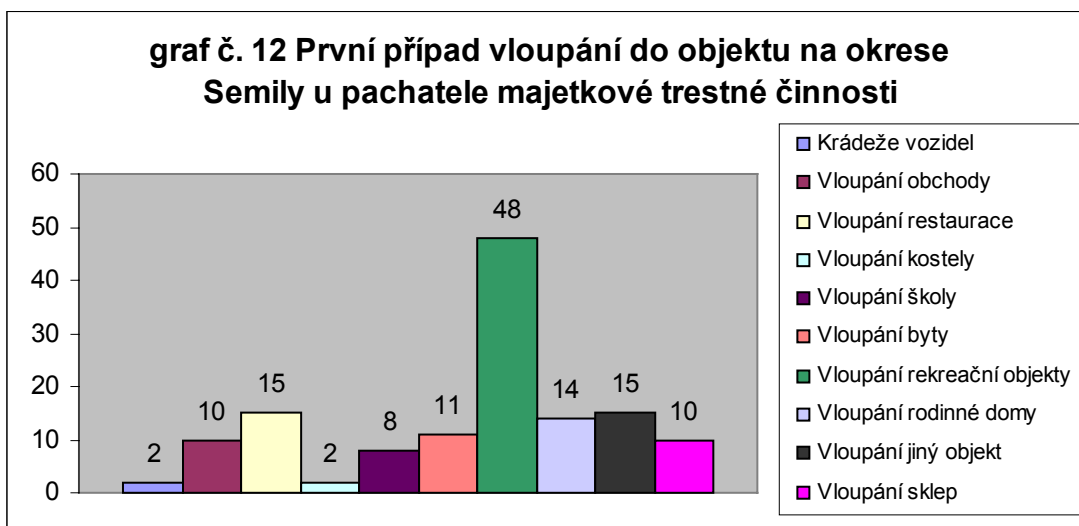
**tabulka č. 6 Počet napadených objektů krádeží vloupáním a krádeže vozidel
v letech 1996 - 2006**

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Krádeže vozidel	178	185	146	117	153	133	193	202	161	215	178	1861
Vl. obchody	38	37	36	33	22	24	33	28	28	25	21	325
Vl. restaurace	32	40	24	28	21	18	16	20	14	9	8	230
Vl. kostely	2	3	4	4	0	3	3	4	1	3	1	28
Vl. školy	8	6	2	4	4	6	6	11	3	2	3	55
Vl. byty	40	51	40	28	19	24	14	19	21	11	7	274
Vl. rekreační obj.	259	220	277	195	169	118	266	167	158	143	63	2035
Vl. rodinné domy	14	18	10	13	30	31	32	52	32	36	38	306
Vl. sklep	35	28	17	45	25	24	35	11	9	15	6	250

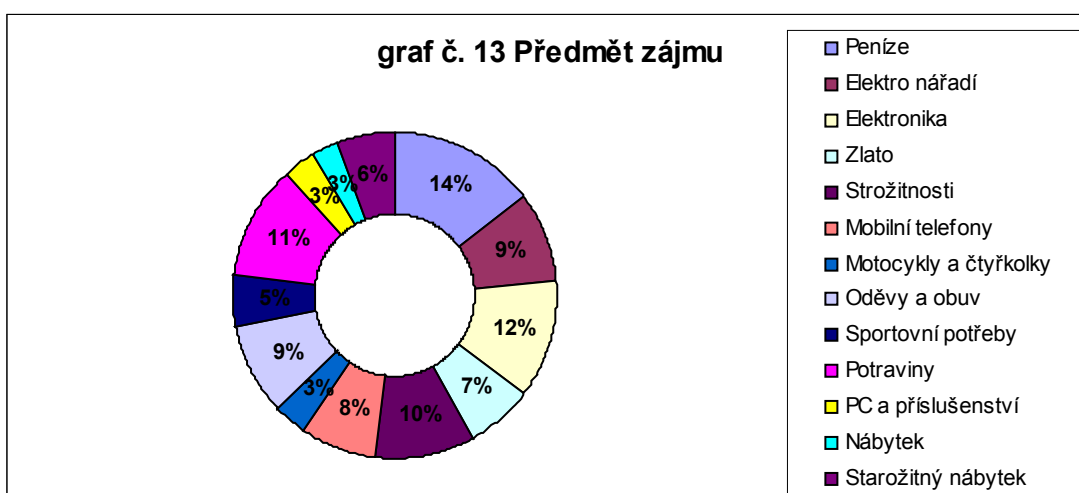
Dle statistik vedených na Okresním ředitelství Policie České republiky v Semilech byla zpracována tabulka č. 6. Průzkumem se zaměřením na napadený objekt ve sledovaném období byla zjištěna data o zájmových objektech z hlediska pachatele. V celkovém počtu jednoznačně dominovaly krádeže osobních vozidel a krádeže vloupáním do rekreačních chalup. Vzhledem ke stanovenému předpokladu č.2 bylo provedeno zaměření pouze na případy, kdy došlo k vloupání do objektu, nebo krádeži vozidla, k čemuž pachatel musel také překonat překážky.

Vývoj trestného činu krádeže vloupáním a krádeže osobních automobilů charakterizuje ve sledovaném období graf č. 11. Jak bylo již výše zmíněno nejrozšířenějšími problematikami byly po celé období krádeže vozidel a vloupání do rekreačních objektů.

Na začátku kriminální kariéry je pro pachatele dle grafu č. 12 „nejzajímavější“ vloupání do rekreačních objektů. Je patrné, rekreační objekty jsou svojí polohou a zabezpečením pro nezkušené pachatele ideálním objektem. V případě, že se pachatel dopustí napoprvé vloupání do např. sklepa, rodinného domu, školy atd. je pravděpodobně, že se jedná o objekt, který dobře zná. Např. sklep v domě, kde žije nebo vloupání do školy, kterou navštěvoval.

Věci k možnému odcizení mohou mít pro pachatele zásadní význam při výběru objektu, do kterého proveden vloupání. Základní rozdělení předmětu zájmu tak, jak je vedeno policisty Služby kriminální policie a vyšetřování v Semilech je uvedeno

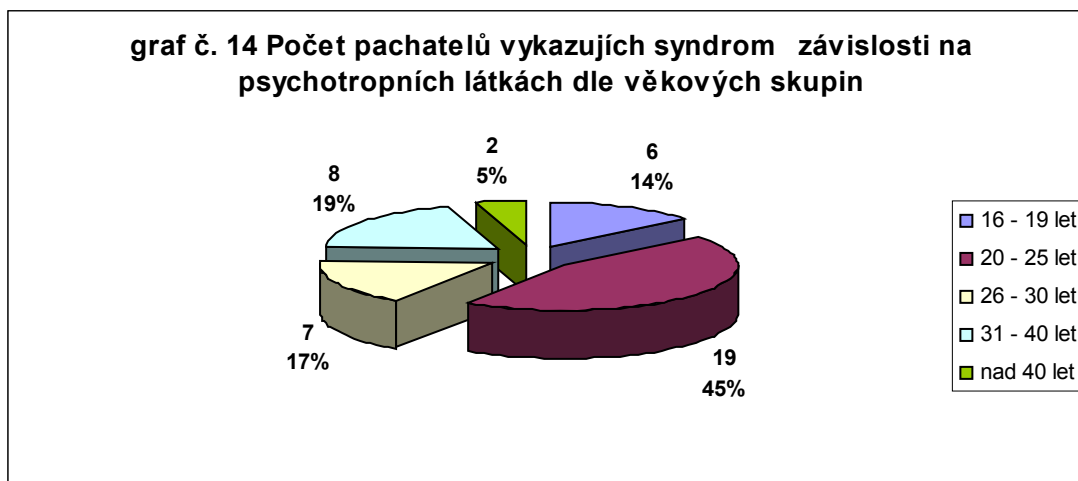
v grafu č. 13, z kterého je patrné, že pachatelé kromě peněz (14 %) se zaměřují na elektroniku (12 %), elektro nářadí (9 %) a mobilní telefony (8 %), což jsou věci, které lze díky vysoké poptávce rychle prodat v jakékoliv zastavárně nebo bazaru. Často odcizované potraviny (11 %), starožitnosti (10 %) a oděvy a obuv (9 %) souvisí s velkým množstvím vloupání do rekreačních chalup, kde pachatelé odcizují především tento sortiment.

Provedeným průzkumem bylo také zjištěno, že více jak třetina pachatelů majetkové trestné činnosti vykazuje závislosti na psychotropních látkách. Průměrný věk těchto osob je 26 let.

tabulka č. 7 Počet pachatelů vykazujících syndrom závislosti na psychotropních látkách 1996 – 2006

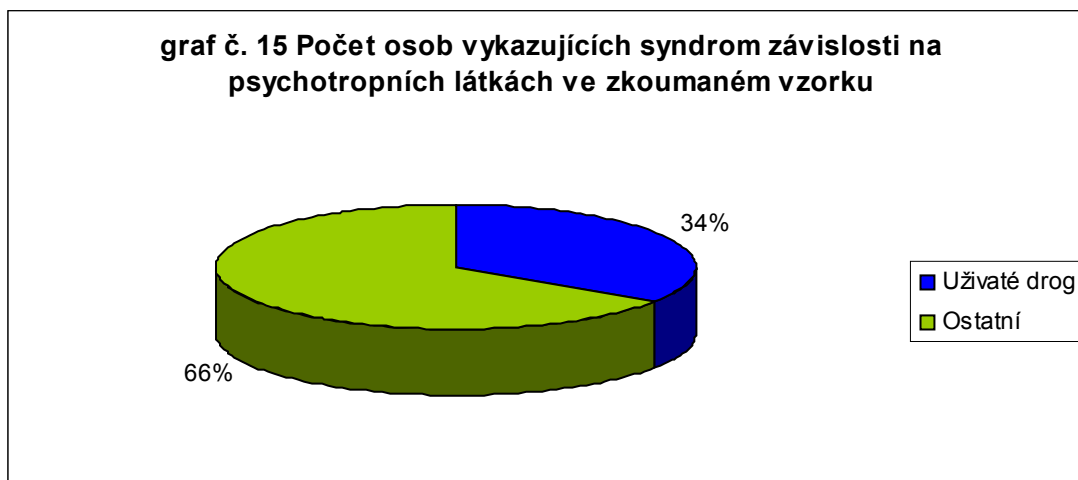
Období	1996-1998	1999-2001	2002-2004	2005-2006	Celkem
Počet pachatelů závislých na „drogách“	4	8	14	16	42

Tabulka č. 7 znázorňuje počet pachatelů vykazujících syndrom závislosti na psychotropních látkách v jednotlivých obdobích. Z celkového vzorku 122 pachatelů majetkové trestné činnosti bylo prokazatelně zjištěno u 42 dvou osob, že vykazují syndrom závislosti na psychotropních látkách.

Za zcela výjimečného lze považovat pachatele majetkové trestné činnosti, který je zároveň „uživitelem“ a je mu více jak 40 let. Nejrizikovější skupinou lze provedeným průzkumem, jehož data byla zanesena do grafu č. 14, určit osoby ve věkové skupině od 20 do 25 let (45%). V případě, že bychom tuto skupinu rozšířili o pachatele do 30 let, získáme tím jasnou nadpoloviční většinu (62%) sledovaných

uživatelů psychotropních látek.

Jak je uvedeno v grafu č. 15, ve zkoumaném vzorku bylo zjištěno, že více jak jedna třetina (34%) pachatelů, byla v době spáchání svého deliktu uživateli psychotropních látek.

10 Formulace závěrů

Nejvíce pachatelů krádeží bylo zjištěno ve věku od 21 do 30 let. Společně s věkovou skupinou 18 až 20 let (tento věk můžeme nazvat jako věk blízký mladistvému), tvoří polovinu (50,1 %) všech delikventů. Osobnost člověka se mění na každém vývojovém stupni člověka. Z toho plyne rozmanitost reakcí na tytéž konkrétní situace u lidí různého věku. Tyto se projevují také v převažující trestné činnosti u lidí různého věku. Z provedeného průzkumu vyplývá, v kterém věku mají pachatelé trestné činnosti sklony ke krádežím. Zjištěná data také zcela korespondují z výše uvedenými poznatky o pachatelích z řad uživatelů „drog“. I zde je nejvíce zastoupena (52 %) věková skupina od 20 do 30 let (graf č. 15). U pachatelů ve věku od 18 do 30 let může hrát roli jejich fyzická zdatnost, která je u některých případů krádeží důležitá. U pachatele kolem dvacátého roku věku, lze uvést jistou sociální a psychikou nezralost. Podstatnou roli u této věkové kategorie může i motivace podmíněná v současnosti dosti rozšířenou hodnotovou orientací na spotřební způsob života. Obecně lze konstatovat, že touha po obohacení, snaha vlastnit všechno, co lze získat za peníze, včetně prestiže u svých vrstevníků, může být právě u této věkové skupiny naplňována majetkovou trestnou činností.

Pouze 16 % pachatelů bylo v době spáchání skutku zaměstnáno. Zbytek

nepracoval a ve většině případů dlouhodobě. Ze spisové dokumentace bylo zjištěno, že pouze 5 delikventů se snažilo aktivně zaměstnání získat. Ostatní zaměstnání nehledali a toto ospravedlňovali, tím že jim by stejně nikdo zaměstnání nedal. Deset jedinců uvádělo do protokolu, že příjem z práce mají, že pracují brigádně tzv. „na černo“. Dalo se ovšem předpokládat, že tuto skutečnost uvádějí pouze z důvodu toho, aby na ně při soudním řízení bylo hleděno jako na osoby výdělečně činné, které se nemusí živit trestnou činností. Trestná činnost a nezaměstnanost může souviset také s nízkou úrovní vzdělání a tím i prakticky nulovou pracovní kvalifikací u sledovaných osob. Celých 68 % z uvedených osob má pouze základní vzdělání bez jakékoliv další kvalifikace. Nedostatečné vzdělání odsuzuje jedince k vykonávání pouze nekvalifikovaných, špatně placených manuálních činností. Tito pak raději bývají bez zaměstnání a práci ani nehledají. Nezaměstnanost poté souvisí s nedostatkem finančních prostředků. Své potřeby pak osoby uspokojují z prostředků, kterých dosáhnou prostřednictvím trestné činnosti.

Více jak 50 % zkoumaných pachatelů bylo nebo je vychovááno v neúplné rodině nebo mimo rodinu. Na základě zjištěných dat lze předpokládat, že asociální či antisociální projevy člověka mají souvislost s poruchami rodinného prostředí. Lze předpokládat, že nestabilní rodinné zázemí vyváří rizikové předpoklady pro majetkovou kriminální kariéru jedince. Nepřítomnost matky nebo otce v rodině (mužského nebo ženského vzoru) působí na sociální vývoj jedince. Málokdy se osamocenému rodiči podaří nahradit roli chybějícího druhého rodiče. Pro nedostatek dat se průzkumem se nepodařilo zjistit, zda kriminální kariéra nebyla spjata se ztrátou rodiče. Průzkumem, zaměřeným na rodinné zázemí bylo dále zjištěno, že 77 (63 %) osob ze zkoumaného vzorku má jednoho nebo dva sourozence, čím se nijak neliší od většinové populace v České republice. Nelze tedy konstatovat, že by delikventi pocházeli z rodin s neúměrným počtem sourozenců.

Pachatelé majetkových deliktů se vyznačují mj. tím, že nemají žádného stálého partnera nebo s ním nežijí v oficiální rodinném svazku. Pouze 19 % je ženatých a zbytek jsou rozvedení a svobodní. Uvedená skutečnost může korespondovat s tím, že tito lidé nedokáží snášet zodpovědnost, kterou rodinný život vyžaduje. Dle spisové dokumentace bylo zjištěno, více jak 90 % sledovaných delikventů má problémy s finančními prostředky. Jsou zadlužení, nemají stálý příjem a žijí ze dne na den. Tento způsob života se rozhodně neslučuje s rodinným životem.

V případě kriminální recidivy lze předpokládat, že obecně v celé České republice

má vliv na páčání majetkové trestné činnosti. Pachatel, který se v minulosti dopustil trestného činu má větší sklony ke spáchání např. majetkového deliktu než prvopachatel. Průzkum zjišťoval, jak velký podíl mezi pachateli trestných činů mají recidivisté na sledovaném teritoriu. Ve sledovaném vzorku bylo 48 % osob, které byly trestně stíhány na okrese Semily a již se v minulosti dopustily trestného činu krádeže. V rámci těchto osob bylo zjištěno, že další recidiva u krádeží je velmi častá. Dalšího tj. druhého trestného činu krádeže se dopustilo 91 % recidivistů. Ze zkoumaných recidivistů se 34 % delikventů před sledovaným majetkovým skutkem dopustilo 5 až 7 obdobných činů.

Průzkumem se zaměřením na napadený objekt bylo zjištěno, že nejvíce je prováděno vloupání do rekreačních chalup. Za sledované období došlo k 2035 případů (15 %). Hned za vloupáním do chlup můžeme sledovat problematiku krádeží osobních vozidel, kdy k tomuto došlo v 1861 případech (14 %). V letech 2003, 2005 a 2006 bylo případů krádeží vozidel dokonce více než vloupání do chalup. Dále došlo k celkem k 325 vloupání do obchodů (2,5 %), 306 vloupáním do rodinných domů (2,3 %) a dále např. k 274 vloupáním do bytů (2 %). Zvláště vloupání do bytů a rodinných domů je považováno za společensky nebezpečné a obzvlášť nepřípustné. Jednak může pachatel v bytě resp. rodinném domě narazit na poškozeného a trestný čin krádeže se může náhle změnit v nebezpečnější formu trestné činnosti jako je např. loupež, ublížení na zdraví atd. Ze spisové dokumentace bylo zjištěno, že samotný fakt, že se poškozeným procházel pachatel v jejich soukromí, že prohledával jejich osobní věci, je pro ně mnohem větším traumatem než samotné vloupání.

Za sledované období došlo k 28 vloupáním do církevních objektů (0,2 %), kdy většinou se jednalo kostely. Případů bylo relativně málo, ale o to větší jsou škody na majetku. Jsou vyčíslovány odborným ohodnocením Památkového ústavu České republiky a pohybují se v řádech statisíců. Mnohem větší škoda je umělecká a historická, která vzniká pro celou společnost, tím že jsou zcizena jedinečná a originální díla, která končí v soukromých sbírkách nebo v zahraničí. Počet těchto vloupání ve sledovaných kalendářních letech dosahoval nejvýše 4 případů, ale vždy je jim věnována maximální pozornost.

Sledování vývoje konkrétní trestné činnosti z hlediska časového bylo zjištěno, že např. u vloupání do rekreačních objektů se počet případů od roku 1996 až do roku 2001 (výjimkou byl rok 1999) stále snižoval. V roce 2002 se oproti předchozímu

roku počet vloupání opět více než zdvojnásobil, ale poté byl zaznamenán opět sestupný trend, kdy v roce 2006 došlo pouze k 63 případům. U krádeží vozidel je situace po celé sledované období prakticky stejná. Časová řada je zahájena v roce 1996, kdy došlo k 178 případům krádeže automobilu a ukončena rokem 2006, kdy došlo k naprosto stejnému počtu krádeží. Nejvíce těchto deliktů bylo zaznamenáno v roce 2005, kdy pachatelé odcizili 215 osobních vozidel. Klesající trend je zaznamenán u vloupání do bytů. Naopak u vloupání do rodinných domů počet případů od roku 1996 roste. Zjednodušeně by se dalo říci o co méně bylo zpočátku sledovaného období vloupání do rodinných domů o to více bylo vloupání do bytů. Na konci sledovaného období je tomu naopak, ale celkový součet těchto případů je po celé období velmi podobný. Tento jev může souviset s výstavbou rodinných domů na okrese Semily. Z pohledu pachatele se oběti se svým majetkem stěhují z panelákových bytů do rodinných domů, jež se nově staví na okrajích měst.

Průzkumem zaměřeným na první případ vloupání sledovaného pachatele, bylo zjištěno, že v této fázi pachatelé preferují vloupání do rekreačních objektů (48 případů), vloupání do restaurací (15 případů) a vloupání do rodinných domů. Naopak i přesto, že krádeže vozidel patří na okrese Semily k nejčastějším majetkovým deliktům, tento čin spáchali na okrese Semily jako svůj první pouze dva pachatelé. Stejně tak, pouze dva pachatelé zahajovali svoji majetkovou kriminální kariéru vloupáním do kostela. Je nutné uvést, že ze spisové dokumentace bylo zjištěno, že zmiňovaní pachatelé krádeže vozidel a vloupání do kostela, se trestné činnosti dopustili v spolupráci s mnohem zkušenějšími spolupachateli. Problematika spojená s motorovými vozidly a starožitnostmi vyžaduje od pachatelů technické vybavení, dovednost a především zabezpečený odbyt věcí. *(Vozidlo Audi A8 nebo barokní sochu z 18 století nelze prodat na tržnici v Holešovicích, tak jako odcizený křovinořez.)* Při vloupání do chalup pachatelé mohou využít samoty, na které se objekty nacházejí a překonání překážky jakýmkoliv destruktivním způsobem nevyžaduje žádné dovednosti. Při vloupání do rodinných domů a restaurací pachatelé mohou využít znalost prostředí a na vloupání se dostatečně připravit. Také znalost vybavení objektů a možnost odcizit konkrétní věc, může být dostatečnou motivací pro delikventa.

Předmět zájmu se často odvíjí od objektu, do kterého bylo provedeno vloupání. V případě, že se pachatel vloupal do objektu pro jakoukoliv věc a nacházely se zde peníze nebo zlato, tak toto také odcizil. Jsou věci (oděvy, potraviny, elektronika),

kteřé pachatel může objevit ve všech objektech. Poté jsou zde věci, které se individuálně vztahují pouze ke konkrétním objektům. Sochy jsou zcizovány především z kostelů, sportovní potřeby ze sklepů a např. starožitný nábytek z rekreačních chalup. Vzhledem k tomu, že tento nábytek je zcizován pouze z konkrétního objektu, je počet odcizeného starožitného nábytku na okrese Semily vysoký.

Jako nezamýšlený důsledek průzkumu se podařila zjistit data, která souvisí s psychotropními látkami. Problematika trestné činnosti související s psychotropními látkami (drogami) na okrese Semily velmi úzce souvisí s majetkovou trestnou činností. Nebyl sledován konkrétní model vysvětlující vztah drog a trestné činnosti. Zda majetková trestná činnost vede k užívání drog, nebo že trestná činnost je páchána pod vlivem. Studium a analýzou spisové dokumentace byly zjištěny poznatky, že majetková trestná činnost na okrese Semily by mohla být páchána především pro získání prostředků za účelem zajištění drogy. Studium spisů, bylo zjištěno, že někteří z toxikomanů, kteří se dopustili majetkové trestné činnosti, doznali ve své výpovědi, že jejich motivací bylo získat nezákonným způsobem prostředky pro zakoupení drogy. Svého cíle byli rozhodnutí dosáhnout jakýmkoliv způsobem a své jednání by opakovali nebo stupňovali do doby, dokud by nedosáhli potřebného majetkového prospěchu. Bylo zjištěno, že počet uživatelů psychotropních látek mezi pachateli majetkové trestné činnosti roste. Oproti sledovanému období 1996 až 1998 je počet těchto osob v období 2005 až 2006 čtyřikrát vyšší. V průměru bylo zjištěno, že podíl toxikomanů ve sledovaném vzorku je za celé období 34 %, ovšem pokud by bylo sledováno pouze období od roku 2002 do 2006, tak tento podíl je již 50 %. Na okrese Semily lze zhruba od roku 2002 obecně při trestním řízení při pozorovat mnohem větší provázanost mezi drogovou scénou a majetkovou trestnou činností. Od tohoto roku byly zaznamenány poznatky od osob pohybujících se mezi kriminálně rizikovými osobami, že mnoho z těchto je uživateli psychotropních látek. Také různé indicie (vzhled osob, vyjadřování, žargon atd.), které byly pozorováním zaznamenány v průběhu výslechů na Policii České republiky, potvrzovaly, že mnoho osob, které se dopouštějí krádeží, jsou zároveň uživateli drog. Tyto informace uvedli i samotní pachatelé ve výslechu, kdy se vyjadřovali ke své osobě nebo při soudním řízení, kdy se snažili vysvětlit motiv svého protiprávního jednání. Další závislosti jako je např. syndrom závislosti na alkoholu nebo výherních automatech se průzkumem nepodařilo zjistit.

10.1 Shrnutí výsledků průzkumu

Součástí průzkumu byly předpoklady, které byly formulovány v úvodu praktické části bakalářské práce. Nyní se zaměřím na ověření platnosti daných předpokladů.

Předpoklad č. 1

Věk do 30 let, nízké vzdělání, špatné rodinné zázemí, výchova mimo rodinu, trestní minulost a nezaměstnanost lze předpokládat jako nejčastější rizikové faktory vzhledem k páchání majetkové trestné činnosti.

Provedeným průzkumem bylo potvrzeno, že bezmála 60 % pachatelů majetkové trestné činnosti je ve věku do 30 let, 68 % pachatelů má pouze základní vzdělání, přes 50 % bylo vychovááno v neúplné rodinně a nezaměstnanost z dat získaných průzkumem lze charakterizovat jako jeden ze základních znaků u sledovaných pachatelů. Poměr recidivistů a prvopachatelů byl prakticky vyrovnan. Dalším průzkumem však bylo zjištěno, že pokud se recidivista dopustil dalšího majetkového trestné činu, tak v této činnosti pokračoval i dále. **Předpoklad se potvrdil.** Průzkumem bylo dále zjištěno, že především v období od roku 2002, lze na přední místo mezi výše uvedené rizikové faktory, uvést také syndrom závislosti na psychotropních látkách, s kterým jsem v průzkumu původně nepočítal.

Předpoklad č. 2

Pachatelé na okrese Semily páchají majetkovou trestnou činnost, která se ve více jak 50 % sledovaných případů zaměřuje na vloupání do rekreačních zařízení.

Provedeným průzkumem bylo zjištěno, že problematika vloupání do rekreačních zařízení je sice nejčastějším typem krádeže na okrese Semily, ale její nebezpečnost vzhledem k dalším problematikám nelze přeceňovat. Obecně by se dalo říci, že nelze kvantitu zaměňovat za kvalitu. Nelze porovnávat deset vykradených chalup, kde pachatel pouze přespál a odnesl si potraviny, s jedním vloupáním do bytu, rodinného domu, obchodu atd., kde se sice jedná pouze o jeden případ, ale pachatelé způsobí majiteli škodu, které může vést i k existenčním problémům. V případě, že bychom vycházeli pouze z případů, kdy došlo ke krádeži vloupáním, tak poměr napadených rekreačních objektů vůči ostatním je za sledované období 38 %. V případě, že budeme počítat se všemi krádežemi, tak případů týkajících se rekreačních objektů je pouze 15 %. **Předpoklad se nepotvrdil.**

11 Závěr

Snaha zobecnovat poznatky o osobách pachatelů byla vždy součástí zkoumání kriminality a téměř vždy byla doprovázena pokusy zařadit pachatele podle určitých znaků, které se u nich vyskytují častěji než u běžné populace. Pachatele trestné činnosti lze podle určitých kritérií rozčlenit do skupin, z nichž každou lze charakterizovat pomocí určitého modelu. Skupiny se budou lišit navzájem a samozřejmě také zcela lišit od skupiny „nepachatelů“. Znaky, způsoby chování a další indicie, nepostihují celou osobnost jedince, ale jsou společné většímu počtu osob, z nichž podle výskytu právě těchto znaků lze vytvořit dílčí skupinu v rámci konkrétní trestné činnosti. Čisté typy ve skupině ve skutečnosti neexistují a nelze vytvořit.

Cílem bakalářské práce nebylo, jak je již výše uvedeno, zjistit univerzálního pachatele, který bude mít veškeré znaky jako jeho „kolegové“. V každém případě se podařilo zjistit, že u pachatelů majetkové trestné činnosti jsou přítomny znaky, které mohou být charakteristické. Nebylo zkoumáno, zda některý jedinec naplňuje veškeré poznatky z této bakalářské práce. V případě, že bychom modelově sestavili pachatele trestného činu krádeže v období 1996 až 2006 na okrese Semily, jednalo by se o muže ve věku do 30 let, nezaměstnaného, svobodného, vyrůstajícího s dvěma až třemi sourozenci v neúplné rodině, vykazujícího syndrom závislosti na psychotropních látkách, minimálně 3 x soudně trestaného za majetkové delikty, měl by pouze základní vzdělání, svůj čin by spáchal vloupáním, zaměřil by se na vloupání do chalup nebo rodinných domů, z kterých by zcizoval starožitnosti nebo peníze, popř. by se dopouštěl krádeží osobních motorových vozidel.

Průzkumem zaměřeným na kriminologické faktory byly zjištěny skutečnosti, které vystihuje výše uvedený model „ideálního“ pachatele. Příčinou majetkové kriminality na Semilsku je jak již vyplývá i ze samotného názvu snaha pachatele o získání majetkového prospěchu protispolečenskou činností. Současná společnost stále více směřuje k trendu, kde je úspěšnost jedince posuzována podle majetku. Oproti období před rokem 1989 u nás dochází k prohlubování sociálních nerovností. Rozpor mezi majetkovými požadavky a reálnými možnostmi jak jich docílit je příčinou této kriminality. Vysoká nezaměstnanost mezi pachateli snižuje legální možnosti výdělků na minimum, oproti tomu jejich finančně náročný životní styl spojený s konzumací drog vyžaduje poměrně velké množství finančních prostředků.

Podmínky pro majetkovou kriminalitu lze rozlišovat dle teritoria různě po celé České republice. Nelze nalézt okres, kde by nedocházelo k majetkovým deliktům, k vloupání do škol, obchodů, restaurací atd. Obecně lze předpokládat, že ve městech např. nad 50.000 obyvatel nalezneme více panelových domů a řadu sídlišť. Je tedy zřejmé, že rizikovou majetkovou trestnou činností, zde bude vloupání do bytů. Na okrese Semily se takovýchto objektů nachází minimálně a tato trestná činnost je spíše výjimečná. Oproti tomu podmínky pro vloupání do chalup jsou zde pro pachatele přímo ideální. Rekreační objekty jsou využívány nepravidelně, jsou často opuštěné a jejich majitelé je vybavují pro pachatele stále zajímavějšími věcmi. V devadesátých letech byly zaregistrovány vloupání do chalup se zaměřením na vysoce ceněný starožitný nábytek s tzv. Krkonošským motivem, který se nachází pouze v tomto teritoriu, což lze chápat také jako jednu z podmínek kriminality. Rekreační oblast okresu Semily je lze považovat faktor, který v sobě obsahuje podmínku i příčinu kriminality zároveň a je pro tuto oblast typický. V případě majetkových deliktů je vedle vloupání do chalup druhým největším problémem autokriminalita. Tato je spojená s krádežemi motorových vozidel rekreantům v horské části okresu a v okolí Turnova, kde se nachází Chráněná krajinná oblast Český ráj. Je využíváno toho, že majitelé odejdou na delší vycházku, odejdou lyžovat nebo musí vozidlo zaparkovat daleko od chalupy, jelikož k objektu není příjezdová cesta. Pachatelé pak mají jistotu, že svoji činnost mohou nerušeně provést a majitel je nepřistihne.

Průzkumem byly zjištěny skutečnosti, které nejsou zastřeny ničím abstraktním, ale jedná se o konkrétní závěry. Každá ze zjištěných skutečností může souviset s další. Nízké vzdělání, vede k nezaměstnanosti, tato k rozpadu rodiny a např. následně k trestné činnosti. Je tedy nutné, aby preventivní činnost v rámci kriminality nebyla zaměřena pouze na besedy ve školách a dopravní akce. Je nutná spolupráce mezi policií, státními i nestátními institucemi. Součinnost mezi policistou, sociálním pracovníkem a např. učitelem může při využití dalších možností, vést ke správné socializaci mnoha problémových jedinců. Zjištění, že počet konzumentů psychotropních látek mezi pachateli roste, musí vést k řešení tohoto problému. V rámci Policie České republiky by bylo vhodné vyčlenit větší počet policistů v rámci jednotlivých okresů (nejen na republikové úrovni) o specialisty na trestnou činnost v souvislosti s psychotropními látkami. V oblasti situační prevence, která je zaměřena na omezování příležitostí ke spáchání trestných činů a na zvyšování rizika

dopadení pro pachatele, je možné provést řadu opatření. Nejzákladnější formou z pohledu policie je správné, účelné a vhodně načasované plánování služeb policistů a bezpečnostních akcí. Je nutné zesílit hlídkovou službu na konkrétní riziková místa a zesílit kontrolu v ohrožených místech. Opatření mohou být i technického charakteru, kdy lze použít elektronické zabezpečení objektu. Tyto prostředky jsou v současnosti cenově dostupné a jejich účinnost je vysoká. Komunikace mezi policií a veřejností je z pohledu policie stále ještě zaměřena na jedince pouze jako na potenciálního poškozeného, svědka nebo pachatele. Je nutné, aby policisté vystupovali také jako specialisté na poradenskou činnost v rámci možné prevence. Je nutné upozornit přímo nebo prostřednictvím mediálních prostředků na rizikové oblasti a místní kriminalitu. Jedním z nejjednodušších preventivních opatření může být přemístění ohrožených věcí na bezpečné místo (peněz bytu do banky, odvoz cenných věcí z chalup, přemístění osobního vozidla na hlídané parkoviště atd.). V případě cenných věcí je nutné, aby majitel měl jejich dokumentaci a znal jejich markanty, která umožňují úspěšné pátrání po odcizených věcech.

Bakalářskou prací se podařilo získat náhled na problematiku majetkové trestné činnosti na okrese Semily, charakterizovat základní kriminogenní faktory, které se zde vyskytují a zjistit některé z rizikových faktorů, které se mohou podílet na majetkové trestné činnosti. To vše může vytvářet předpoklady pro využití textu pro policejní práci a prevenci.

12 Seznam použité literatury a zdrojů

- ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. 309 s. ISBN 80-86898-73-3.
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 774 s. ISBN 80-7178-303-X
- CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 352 s. ISBN 80-86898-36-9.
- MAREŠOVÁ, A., BALOUN, V., CEJP, M. *Kriminalita v roce 2004*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006. 134 s. ISBN 80-7338-046-3.
- MOULISOVÁ, M. *Motivace k páčání trestné činnosti ve světle racionální volby*. Kriminalistika. 2005, roč. XXXVIII, č. 3, s.182. ISSN 1210-9150.
- MOULISOVÁ, M., ZOUBKOVÁ, I. *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5.
- NAVRÁTIL, P. *Romové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 224 s. ISBN 80-7178-741-8.
- NĚMEC, M. *Vybrané problémy kriminalistické taktiky*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2004. 103 s. ISBN 80-86244-05-9.
- NOVOTNÝ, F., RŮŽIČKA, M. a kol. *Trestní kodexy*. 2. přeprac.vyd. Praha: EUROUNION, 2002. 1641 s. ISBN 80-7317-009-4.
- NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
- PEŠATOVÁ, I., ŠVINGALOVÁ, D. *Uvedení do výzkumu a metodika tvorby bakalářské práce*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. 78 s. ISBN 80-7372-046-9.
- PEŠATOVÁ, I., ŠVINGALOVÁ, D. *Zpracování a prezentace odborných informací*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. 28 s. ISBN 80-7083-858-2.
- SOCHŮREK, J. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie. I. díl. Úvod do sociální patologie, sociálně patologické skupiny*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2001. 81 s. ISBN 80-7083-494-3.
- SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 120 s. ISBN 80-7178-846-5.
- ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S. *Trestní zákon. Komentář I. díl*. 6. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 721 s. ISBN 80-7179-896-7.

ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S. *Trestní zákon. Komentář II. díl. 6. dopl. a přeprac.* vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. s. 723-1719. ISBN 80-7179-896-7.

ŠÍMA, A., SUK, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy.* 7. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006. 405 s. ISBN 80-7179-500-3.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese.* 3. rozšíř. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004. 872 s. 872. ISBN 80-7178-802-3.

VEČERKA, K. a kol. *Sociálně-patologické jevy u dětí.* 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000. 210 s. ISBN 80-86008-74-6.

Český statistický úřad – Liberec. http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/mapy_a_grafy. CIT. 2007-12-23.

Český statistický úřad – Liberec. http://www.liberec.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/okres_semily. CIT. 2007-10-10.

Český statistický úřad. http://www.czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/scitani_lidu_2001. CIT. 2007-12-23.

Český statistický úřad – Liberec. <http://www.liberec.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/kapitola/13-5106-05-2005-179>. CIT. 2007-12-21.

Liberecký kraj. http://www.krajlbc.cz/public/social/6ad2d75065_analyza_situace_narodnostnich_mensin.doc. CIT. 2008-02-19.

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. www.portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem. CIT. 2007-12-23.

Ministerstvo vnitra České republiky. www.mvcr.cz. CIT. 2008-03-08.

Univerzita Hradec Králové. <http://www.kspsp.info/sylaby/05-06/pravo/trestny-cin.htm>. CIT. 2007-12-12.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů.

Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 80/2005 ze dne 9. srpna 2005, kterým se upravuje využívání datové sítě Intranet Ministerstva vnitra „Hermes“.

Použité zdroje datová síť Ministerstva vnitra „Hermes“ - INTRANET

Policejní prezidium. Evidenčně statistické systémy kriminality Policie ČR.
<http://essk.pcr.cz>. CIT. 2008-03-10.

13 Seznam příloh

- 1. Fotogalerie**
- 2. Informace z provedeného výzkumu Institutem pro kriminologii a sociální prevenci Praha.**
- 3. Protokol o ohledání místa činu**

Příloha č. 1

Místo činu po vloupání do kostela. (Odcizené sochy a části oltáře.)

Zadržení vozidla převážející věci pocházející z majetkové trestné činnosti.

Příloha č. 1

Zajištěné věci kulturní a umělecké hodnoty pocházející z trestné činnosti.

Malovaný nábytek s tzv. Krkonošským motivem byl zcizován na okrese Semily především v devadesátých letech 20. století.

Příloha č. 1

Malovaná skříň z roku 1862

Vloupání do obchodu přes vchodové dveře.

Příloha č. 1

Speciální místnost s jednostranně průhledným zrcadlem, která slouží k provádění rekognice (poznávání osob).

Příloha č.2

Institut pro kriminologii a sociální prevenci, v rámci podrobně prováděného výzkumu vzorku dětí ve věku 7 až 15 let, kterým byla v průběhu roku 1998 uložena ústavní výchova soudy ČR vzhledem k jejich výchovným problémům, zjistil následující závěry: Do ústavní výchovy se z výchovných důvodů dostávají především děti pocházející z neúplných rodin, sociálně spíše slabších. Rodiče mají nízkou kvalifikaci a často jsou bez pevného zaměstnání. Tyto děti mají ve škole problémy s učením i chováním. Téměř polovina navštěvuje speciální školu, což plyne i z jejich podstatně nižší intelektuální kapacity v porovnání s populací. Většina z nich se dopouští záškoláctví, vztah ke škole i ke vzdělávání je silně negativní. **Páchají především majetkové delikty**, k čemuž mají často vzory ve vlastní rodině. Děti jsou zvýšeně agresivní, špatně ovlivnitelné, mnohé kouří a řada z nich experimentuje s návykovými látkami.⁵⁵

⁵⁵ srov. VEČERKA, K. a kol. *Sociálně-patologické jevy u dětí*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000. s. 78-79, 198.

Příloha č. 3**Policie České republiky****Okresní ředitelství****Služba kriminální policie a vyšetřování****S e m i l y****Semily dne 2.12.2006****Protokol o ohledání místa činu****(§ 113 trestního řádu)****I.****Ohledání provedli:**

nrap. V.Š, nrap. D.J- OOP Semily

por. L.K- technik SKPV Semily

Ohledání přítomni:

H.N. - poškozená

Důvod ohledání:

VLOUPÁNÍ DO BYTU

Začátek ohledání:

03.12.2007 v 10.30 hod.

Místo ohledání:

Semily, Brodská XXX, byt č. 2

Podmínky ohledání:

denní doba, zataženo, déšť, teplota 5 st. C

Způsob ohledání:

Prostorové

Příloha č. 3**II.**

Dům čp. 484 se nachází v Semilech, Podmoklicích, na konci města po pravé straně pod ulicí Brodskou, ve směru na Železný Brod. Jedná se o patrový panelový dům s rovnou střechou a vstupními dveřmi v protilehlé části od příjezdové komunikace v pořadí vchodů čp. 484/1 a 484/2. Od příjezdové komunikace jsou situována okna a balkóny jednotlivých bytů. U druhého balkónu z pravé strany v přízemí shledáváme poškození vrchní části skleněné výplně balkónových dveří. Podlaha balkónu je ve výšce 160 cm nad travnatým terénem a okraj balkónu je opatřen kovovým zábradlím vysokým 106 cm.

Dále obcházíme vpravo dům do zadní části a nepoškozenými vstupními dveřmi vcházíme do předsínky prvního vchodu čp. 484/1. Zde po odemčení druhých nepoškozených dveří vcházíme do samotné chodby vchodu domu ze které po schodišti kolem výtahové šachty pokračujeme do mezipatra a prvního vyvýšeného podlaží. Zde v přízemní části jsou v levé stěně situovány uzavřené, uzamčené a nepoškozené vstupní dveře bytu č. 1 a v pravé stěně jsou situovány uzavřené, uzamčené a nepoškozené vstupní dveře bytu č. 2, který je předmětem ohledání.

Po odemčení vstupních dveří vcházíme do chodby přízemního bytu č. 2.

Chodba bytu je do tvaru písmene L. Na podlaze zde je šedý koberec. Po pravé straně je šatní skříň. Za ní jsou otevřené dveře vedoucí do ložnice. Proti vstupním dveřím jsou otevřené dveře vedoucí do dětského pokoje. Po levé straně vedle těchto dveří je skříňka a posilovací lavice se srovnaným oblečením. Po levé straně se v předsíni nachází otevřené dveře vedoucí do koupelny, na WC, tyto místnosti jsou běžně vybaveny. Dále jsou po levé straně předsíně otevřené dveře vedoucí do kuchyně a do obývacího pokoje.

V ložnici se nachází plovoucí podlaha, při levé stěně je manželská postel. Na posteli se nachází různé písennosti, prázdná peněženka a nabíječka mobilního telefonu a keramický jednotný svícen s lemováním zlaté barvy a s malbou květin, vysoký 16 cm v nepravidelném průměru 6 - 7 cm, který je poškozen vylomením části okraje ve spodní části. V čelní stěně od vstupu je situováno okno, které je

Příloha č. 3

v době ohledání odjištěné , přivřené a nejeví známek poškození. Při pravé stěně se nachází velká šatní skříň u níž jsou pozotvírány dvířka. Na stěně vedle vstupních dveří se na držáku nachází televizor Philips.

V dětském pokoji se na podlaze nachází šedý koberec s potiskem. Po levé straně se u stěny nachází knihovna a za ní rohová sestava skříněk. V této sestavě jsou pozotvírána dvířka. U stěny proti vstupním dveřím je stůl s PC sestavou, u něho je křeslo a židle. Vedle po pravé straně je stolek s televizorem Tesla. Při pravé stěně je skříňka, za ní postel a dále v rohu šatní skříň, u níž jsou otevřena dvířka. Z předsíně po levé straně se nachází otevřené dveře vedoucí do kuchyně. Zde tvoří podlahu světlá dlažba.

V kuchyni se po levé straně nachází lednice a za ní pult. Proti vstupním dveřím je kuchyňský stůl se třemi židlemi. Na stole jsou rozloženy různé písemnosti, dvě černé peněženky, dva cestovní pasy a papírová krabice v níž je vkladní knížka České spořitelny. Vlevo od stolu na stolku leží poškozená porcelánová kasička v podobě keramické želvy, vpředu s cedulkou a nápisem Jsem bezednej. Kasička je vypáčená ve vrchní části krunýře na spodní hraně otvoru pro vhazování mincí a rozměr kasičky je 8 x 13 cm. Při pravé stěně je v zadním rohu sklad potravin a vedle něho je kuchyňská linka se sporákem. V horní části linky je mikrovlnná trouba. V čelní stěně kuchyně od vstupu je situováno okno, které je odjištěné a přivřené bez známek poškození.

Ve stěně předsíně, po levé straně vedle vstupních dveří, se nachází otevřené dveře vedoucí do obývacího pokoje. Na podlaze se zde nachází koberec béžové barvy. V pokoji se po levé straně nachází rohová skříňka. Před skříňkou jsou na podlaze různé písemnosti, digitální fotoaparát Lumix v černém pouzdře a dále prázdné černé pouzdro Jenova. Při levé stěně se zde nachází dvě křesla. U stěny proti vstupním dveřím je sedačka a u ní je stolek. Na stolku se nachází kámen, z něhož je zajištěna **pachová stopa č. 1**, uložena do sáčku č. 00016496. Dále v rohu místnosti za sedačkou se nachází televizor Philips. V pravé stěně při pohledu od dveří se nachází balkónové dveře výšky 230 cm a šíře 80 cm. Dveře jsou v horní a dolní části prosklené. V horní části, v místě u kliky dveří je ve skle ve výšce 115 cm nad podlahou otvor rozměrů 25 x 25 cm. Výplň dveří je dvojitá, otvor je jak ve vnitřní, tak ve vnější výplni. Horní výplně jsou rozměrů 67 x 138 cm a síla skla je 3 mm. Mezi výplněmi je šedá žaluzie, která je poškozena. Na podlaze se v místě u

Příloha č. 3

dveří nacházejí střepy, z nichž je jeden zajištěn jako **chemická stopa č. 2.**

III.

Na místě byl použit služební pes Brit č. 13084 vedený psovodem OŘ PČR Semily. Byla pořízena fotodokumentace místa. Pachová stopa č. 1 - bude zaslána na středisko pachové identifikace Hradec Králové, chemická stopa č. 2 ponechána u spisu pro případné další použití. Protokol byl sepsán na OOP Semily z poznámek pořízených na místě. Byl pořízen náčrtek místa.

Ohledání místa činu bylo ukončeno dne 02.12.2006 v 16:30 hodin.

Ohledání přítomni: H.N - poškozená	Ohledání provedli: nrap. V.Š, nrap. D.J.- OOP Semily por. L.K.- technik SKPV Semily
--	---

